

πολύεθνες κοινωνίες οἱ δυνατοὶ χάσανε μὲ τὸν καιρὸ τὴν ὑπεροχὴν τοὺς κ' ἡ θέληση τοῦ νικημένου ὄχλου —δηλαδή τοῦ μέσου καὶ κάποτε τοῦ κατώτατου ὅρου— ἦρθε στὴν κυριαρχία. Κι αὐτὸ ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς μιᾶς μεριᾶς οἱ δυνατοὶ χαλάσανε τὸ αἷμα τοὺς ξεχνώντας τὴν ἡρωϊκὴν τους περηφάνεια καὶ τὴν ἀριστοκρατικὴν τους ἀποστολὴν στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μαυρομάτας σκλάβας, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη γιὰ τὴν πολὺ πρὸ φτηνὰ μπόρει νὰ ζήσῃ ὁ φτωχὸς λαὸς κι ὅπως διόλου ἀσυλλόγιστα κάνει παιδιὰ ἀδιαφορώντας ἂν θὰ μπόρῃ καὶ πὼς θὰ τὰ θρέψῃ. Ἐτσι φανερώναται τὸ δημοκρατικὸ κατακάθισμα ποὺ ἔρχισε στὴ Φοινίκη κ' ἔπειτα μόλεψε τὴν Ἑλλάδα καὶ σάπισε τὴν Ρώμην καὶ ποὺ αἰῶνες ὕστερα βούλιαζε τὴ Γαλλίαν τοῦ 79 καὶ ποὺ σιγὰ σιγὰ τώρα κουφαλιάζει τὸν εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ.

Οἱ περισσότεροι ζητοῦνε τίς κοινωνικὰς αὐτὲς ἀλλαγὰς κι ἀνατροπὰς μὲ τὴν πρόοδο καὶ μεταβολὴ τῶν οἰκονομικῶν ὄρων. Παράξενον μοῦ φαίνεται ὡς τόσο νὰ προσωποποιοῦνται οἱ οἰκονομικὲς ἀνάγκαι σὲ αὐτότελες κατηγορηματικὰς αἰτίαι. Γιὰ ν' ἀλλάξουνε τὰ οἰκονομικὰ συστήματα πρέπει πρῶτα ν' ἀλλάξουνε οἱ ἄνθρωποι. Αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ φαντασθῶ ἀλλιώτικα. Καὶ γι' αὐτὸ νομίζω πὼς ἅμα ξεταίζει κανεὶς κοινωνικὰ ζητήματα πρέπει νὰ ξεκαθαρίσῃ τί λογὴς ἄνθρωποι ζοῦνε σὲ κάθε μιὰ κοινωνία, ποῖα εἶναι ἡ καταγωγὴ τους, ποῖα ἡ ἀναλογία τῶν διαφορετικῶν φυλῶν ποὺ κλείνει μέσα τοῦ ἔθνους, καὶ ποῖα εἶναι ἡ κυβερνήτρια φυλὴ— ἂν ὑπάρχῃ ἀκόμα. Φυσικὰ καὶ νὰ μποροῦσε πάντα κανεὶς νὰ βρῇ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθειαν στὰ φυλετικὰ προβλήματα πάλι θὰ μένανε μερικὲς ἀπορίες καὶ δυσκολοζήγητα φαινόμενα. Εἶναι γνωστὸ πᾶς σήμερον καὶ πὼς οἱ φυσικοὶ νόμοι ἀκόμα — αὐτοὺς ποὺ τοὺς νομίζαμε ἀλάθευτους δὲ μᾶς δίνουνε τὰ ἴδια ἀποτέλεσματα σὰν τοὺς ἐφαρμόζουμε σὲ μεγάλες καὶ σ' ἐλάχιστες ποσότητες. Μ' ἄλλα λόγια πὼς δὲν εἶναι πάντα σωστοί. Δὲ θὰ εἶταν ν' ἀπορήσῃ λοιπὸν κανεὶς ἂν ἡ ἐθνολογία δὲν τὸ κατορθώσῃ νὰ λύσῃ ὅλα τὰ φυλετικὰ αἰνίγματα καὶ νὰ θεμελιώσῃ ἀρχὲς ἀπαράβατες. Σ' αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην, καθὼς καὶ σὲ κάθε ἄλλη, καλὸ νὰ θυμούμαστε πάντα πὼς οἱ νόμοι περισμύθουνε τὴν ἀλήθειαν μόνο. Μ' ἀφοῦ ἔτσι σιχαίνουμε ἀπὸ καθὲ δογματικὴ βεβαιότητα δὲν ταιριάζει νὰ κοινοσταθούμε καὶ νὰ φοβηθῶμε τὴν ἐρευναν. Πρέπει νὰ γυρεύουμε. Καὶ εἰμαι τῆς γνώμης πὼς ἅμα φιλοσοφοῦμε γιὰ κοινωνίας καὶ οἰκο-

νομικὰς μετατροπὰς ἀπαραίτητο εἶναι ν' ἀρχίζουμε τὴ μελέτη μας ἀπὸ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς φυλῆς, ἀπὸ τὸ θεμέλιον τ' ὀργανικόν.

Τὸ ρώτημα γιὰ τὴν ἀξίαν οἱ φυλὲς ἀνοίγει πολὺπλοκὰς εἰκασίας. Καὶ φοβοῦμαι πὼς θὰ πέφταμε σὲ θεωρητικὰς κακοτοπιὰς μὲ τὸ νὰ πασκιζάμε τώρα ἐδῶ νὰ μάθουμε ἂν ἡ ἀνθρώπινη φυλὴ ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς εἶτανε μιὰ κ' ἔπειτα χωρίστηκε ἢ ἂν εἶτανε πάντα πολλὰς φυλὰς κι ἀνισόμετρος. Γιὰ ὅσους ὅμως νομίζουνε φανερὸν ἀξίωμα πὼς τ' ἄτομα εἶναι ἄνισα μεταξὺ τους δὲν εἶναι θοερὸν δύσκολον νὰ γίνῃ παραδεχτὸν πὼς κ' οἱ φυλὲς διαφέρουνε στὴν ἀξίαν τους καὶ πὼς κληρονομοῦνε τίς ξεχωριστὰς τοὺς ἰδιότητες στοὺς ἀπογόνους των. Τὸ μόνο ποὺ θὰ παρατηρήσω εἶναι ὅτι τὸ κλίμα κ' ἡ γεωγραφικὴ περιουχλωσιὰ δὲ φτάνουνε γιὰ νὰ ἐξηγήσουνε μόνον τοὺς τίς φυλετικὰς ἀνισομοιότητες — τουλάχιστον σὲ χρονικὰς περιόδους ποὺ νὰ μὴν ξεπερνῶνται τὰ σύνορα τῆς Ἰστορίας. Ἀρκεῖ μόνο ν' ἀναφέρω τοὺς Ἑλληνας καὶ τοὺς Ἀραβες* δοξάσανε τὴν Ἀθῆναν καὶ τὴν Συρακούσαν, τὴν Τολίδα καὶ τὸ Βαγδάτι, μὰ αἰῶνες περᾶσανε δίχως νὰ ξαναφανερωθοῦναι οἱ ὀνομαστικὰς χώρες ποὺ νὰ τοὺς ἔζηζαν. Τὰ βουνὰ τῆς Ἀττικῆς κ' οἱ βράχοι τοῦ Δελφικοῦ μαντείου δὲν ἔλλαξαν ὅμως ἡρώους φιδογέννητους καὶ τεχνίτες μαρμαροπλάστες κι Ἀναξαγόρες καὶ Σοφοκλῆδες δὲν ξαναγέννησαν τὸ στεγνὸ λαφρὸν χῶμα. Σίγουρα πρέπει νὰ φταίγουνε οἱ ἄνθρωποι.

Οἱ ἄνθρωποι φταίγουνε γιὰ τὴν ἀνακατεψιμότητα μὲ χειρότερους. Τὸ ἀνακάτεμα αὐτὸ ἀρχίνησε σὲ προϊστορικὰ χρόνια μὲ τίς εἰσβολὰς τῶν ἄσπρων Χαμιτῶν στὴν Ἀσσυρία, μὲ τὸ κατέβασμα τῶν Ἀρίων στὸ Πενταπόταμον, μὲ τὸ ξεχειλίσμα τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν ἄσπρην θάλασσαν. Ἡ Μακεδονικὴ κυριαρχία κ' ἡ Ρωμαϊκὴ κοσμοκρατορία εὐκολύναν τὸ ἀνακάτεμα ὅλων τῶν φυλῶν. Καὶ φυσικὰ καθὼς οἱ ἀδύνατοι καὶ ταπεινοὶ καὶ σάπιοι εἶτανε κ' οἱ πολυπληθέστεροι κ' οἱ γονιμώτεροι, ὁ ξεπεσμός τῆς ζωογονίας καὶ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας ξεπέρασε στὴν Ρώμην καὶ τῆς Ἀσίας τὰ φημισμένα παρδείγματα. Ἐνας Σύλλας, μεγαλοφάνταστος ἥρως, δοκίμασε νὰ σώσῃ τὸν ἀρχαῖον κόσμον ποὺ κατὰ κράτος κ' ἔκοψε ἀλύπητα, σκότωσε μὲ λυγισμό κ' ἐπιστήμη. Μὰ εἶχε νὰ παραιτηθῇ τὸ ἔργο του ὅσο ἀπέραντες, ὅσο ἐπικὲς καὶ νὰ τίς ἔκανε τίς προγραφὰς του εἶτανε πιά πολὺ ἀργὰ γιὰ νὰ πετύχῃ τὸ χειρουργημα.

Οἱ Γερμανοὶ ξαναφέραν καινούριον καθάριον αἷμα καὶ μ' αὐτὸ ξανάκτισαν ἡ Εὐρώπην. Κ' ἔτσι φούντωσε ἡ ἀναγέννησις τῆς Ἰταλίας καὶ μεσογῆνιαις ἡ μεγάλη γαλλικὴ ἀριστοκρατία τοῦ 17ου αἰῶνα καὶ χτίστηκε ἡ κυματοκρατορία δόξα τῆς Ἀγγλίας. Μὰ τ' ἀνακάτεμα ματάρχισε πάλι καὶ οἱ σημεῖοι-σμένοι Νότιοι —οἱ ἀπόγονοι τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Βυζαντίου— χαλάρωσαν καὶ προστυχαίνοντο ὅλον τὴν φυλὴν ποὺ τὴν ἔφεραν οἱ μῦθοι ἀπὸ τὴν asagard. Καὶ μὲ χάλασμά δὲν ἐννοῶ πὼς χειρότερεύει ἡ καλλιτεχνικὴ ἀξιοσύνη κ' ἡ οἰκονομικὴ ὀργάνωσις καὶ τῆς ἐπιστήμης ἡ φιλόλογη περιέργεια. Ἐννοῶ τὸ χάσιμο τῆς μεγαλόφρονος ἀξιοπρέπειας καὶ τοῦ ἀτομικοῦ σεβασμοῦ, τὸ νεροῦλιασμα τοῦ χαρὰς τῆς, τὸν ἀνιστο κοσμοπολιτισμὸν, τὴν γυναικουλίκην φιλανθρωπίαν, τὴν σκληρὰν ἀστυνόμεν, τὴν ἐλλειψὴν κάθε πειθαρχικοῦ νόμου κ' ἐθνικῆς συνείδησης. Καὶ σ' αὐτὸ διαφέρει ὁ ἀριστοκράτης Ἀριος ἀπὸ τὸ νοθευμένον πληθεῖον— πὼς ὁ πρῶτος εἶναι σκληρὸς μὲ τὸν ἑαυτὸν του γιὰ τὴν πάντα φιλοδοξίαν νὰ γίνῃται πρὸς δύνατον καὶ πρὸς μέγαν ἐνὶ τοῦ δευτέρου τὴν καρδίαν φωνάζει μοναχὴ ἡ ταπεινὴ ἐπιθυμία τῆς καλοζωίας τῆς παρασιτικῆς εἰρήνης, τῆς μικρῆς εὐτυχίας, τῆς ἡδονικῆς τεχνολογίας.

Ὁ μέσος ὄρος στὴν Εὐρώπην σήμερον εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸ ρωμαϊκόν κι ἀπὸ τὸν κινεζικόν κι ἀπὸ τὸν Ἰνδιάνικόν. Μὰ εἶναι μέσος ὄρος ποὺ κατακαθίζει καὶ πᾶσι ὅσοι καλὴν τρεῖνουν οἱ συγκοινωνίαι καὶ δυναμώνουν οἱ λαϊκὲς τάξεις. Κ' εἶναι νὰ σαστίξῃ κανεὶς μὲ τὴν τρομακτικὴν σπατάλῃ ἀπὸ εὐγενικὸν αἷμα ποὺ χάθηκε καὶ θόλωσε γιὰ νὰ σηκωθῇ λιγάκι ἡ φυλετικὴ ἀξία τῶν πληθυσμῶν ποὺ ἀποσώθηκαν ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον πολιτισμὸν. Καὶ δὲ φαίνεται καθόλου ἀπίθανον πὼς ὁ μέσος ὄρος θὰ κατεβῇ ἀκόμα πρὸς χαμηλὰ σὰ γίνῃ ὁ παγκόσμιος μέσος ὄρος καὶ κοπανιστοῦνε μέσα στὸ ἴδιον κοινωνικὸν γουδί κ' οἱ κίτρινοι κ' οἱ μαῦροι κι ὅλα τὰ φυλετικὰ σμιγμάδια τῆς οἰκουμένης.

Πολλοὶ νομίζουνε πὼς μὲ τὴν ἀνατροπὴν ὅλα διορθώνονται, πὼς ἔτομον κατώτερης φυλῆς μπόρει ν' ἀνεβῇ στὸ ἐπίπεδον ποὺ φτάσανε οἱ ἀνώτεροι μὲς καὶ τοῦ δοθῇ ὁ κατὰλληλος δάσκαλος. Δὲ μοῦ φαίνεται νὰ εἶναι δικαιολογημένη μιὰ τέτοια θεωρία. Οἱ φυλετικὲς διαφορὲς εἶναι ὀργανικὲς καὶ δὲ νομίζω πὼς καμιάς λογῆς ἀνατροπὴ μπόρει ν' ἀλλάξῃ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ μυαλοῦ—δηλαδή τῆς θέλησης, τῆς ἀνάληψης, τῆς λογικῆς. Μπορεῖ ὁ κατώτερος νὰ μαθῇ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ*

Δράμα μὲ τρία μέρη.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (φαίνεται στὴν πλαγιανὴ πόρτα). Ἐλα, ἔτοιμα, μητέρα!... (Μπαίνοντας καὶ βλέποντας τὸ Στρωτό). Καλησπέρα σας, κ. Στρωτό!...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (χαμογελώντας). Καλησπέρα, Ἀστρουλά!

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Ἐτσι ξερά ξερά, παιδί μου; Δὲ συχαίρεσαι τὸν κ. Στρωτό γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν του;

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (θυμωμένη). Α, ναί. Νὰ μὲ συμπαθᾶτε... Εἴμουν ἀτυχισμένη. Σὰς συχαίρω.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ἐξακολουθώντας νὰ χαμογελάει). Μὲ τὴν καρδίαν σου;

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (στὸν ἴδιον τόνον). Δὲν πιστεύω αὐτὸ νὰ εἶναι καμὲν σημάσια...

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Αἶ, δὲν κοιτάζετε νὰ μᾶς συντροφέψετε στὸ φαῖ; Φτωχικάτα, μὰ λόγου σας δὲν εἶστε ξένος...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Εὐχαριστῶ, κυρά Στρατιδαίνα.

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Αἶ, μὰ ἔχετε δικίον... Βουλευτὴς τώρα... Ποῦ μᾶς καταδεχόσαστε;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Δὲν εἶν' αὐτό... Τσίμπησα κάτι νωρίς... Θὰ καθίσω ἐδῶ. Εἶναι νάρθει κι ὁ κ. Καλόκαρδος μὲ τὴν κυρία του...

Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Μὰ μοναχὸς σου θὰ καθίσεις; Δὲν ταιριάζει... Κ' ἔχω μιὰ πείνα!...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Τοῦ κρατᾶν ἐγὼ συντροφιά τοῦ κ. Στρωτοῦ... Ἄ θέλει, ἐννοεῖται.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (γελαστά). Πὼς δὲ θέλω!... Μὰ δὲ θὰ φᾶς;

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Τρῶν κι ἀργότερα...

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Καλὰ... Σοῦ φυλάω τὸ μερτικό σου...

Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Τρῶς ὕστερα, ποῦ θάρθει κι ὁ Κωστής, μαζί του.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Ἄ δὲν ἔρθει πάλι μεθησμένος... Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Ὅχι; Δά!... Κάθε μέρα δὲν

ἔχουμε ἐκλογὰς... Ἐμένα, κ. Δῆμο;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Αὐτὸ μᾶς ἔλεγε...

Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ (ἐτοιμάζεται νὰ γίγῃ). Νὰ μᾶς συμπαθᾶς λοιπὸν μιὰ συγγμῇ...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Λούτρερα.

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Θὰ κρυφτε κ' ἡ σοῦπα.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Καλὴ σας ὁρεξή.

(Ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ κ' ἡ ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ φεύγουν).

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (πάει καὶ κάθεται σιμὰ στὸ τραπέζι, παίρνει τὸ βιβλίον, τὸ ἀνοίγει καὶ σιγοδιαβάζει)

Σάλευε ὁ Λεόπαρδος

μὲς στὸ σιδερόφραχτο κιουβί... ..

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ἐπαλθὼν σὲ ποιητὸν). Νὰ σοῦ πῶ, Ἀστρουλά, κάτι περίεργον ποὺ μοῦ συνέβηκε τὸ δείλιον...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ἀδιάφορα). Νὰ μοῦ πᾶτε...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ἐφαγνὰ τὰ σουτάρια μου νὰ βρῶ κάποιον χαρτί ποὺ μοῦ χρειάζετο καὶ ἂν τὸ φανταστέις τί βρήκα μέσα... Ἐλα, τὸ φαντάζεσαι...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (σκυμένη στὸ βιβλίον της). Ποῦ νὰν τὸ φαντασθῶ;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (βράζει τὸ ποτοφόδι του ἀπὸ τὴν τσέπη, φάγει καὶ βρίσκει ἕνα κορποστάλι). Νά, τὴν κάρταν ποὺ μοῦ στείλες πρόπερσι ἀπὸ τὴν Κέρκυραν,

*) Κοίταξε φύλλον 274, 275, 276, 277 καὶ 278.

καὶ νὰ μάθῃ καλὰ τὰ μαθήματα τοῦ ἀνωτέρου· μ' αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ ζήτημα· κείνο ποὺ χρειάζεται εἶναι νὰ μπορεῖ κι αὐτὸς νὰ βρῇ καὶ νὰ συλλογίζεται καὶ νὰ θέλῃ σὰν τὸν ἀνώτερο. Κι αὐτὸ δὲν ξέρω νὰ εἶναι πούθενά. Καὶ δὲ μιλῶ ἔτσι ἀπὸ θεωρητικὴ προκατάληψη. Ἄλλοτε εἶχα ἴσια ἴσια τὴν ἀντίθετη γνώμη μὰ ἡ ζωὴ μ' ἔπεισε πὼς ἡ ἀλήθεια εἶναι σκληρὴ καὶ καταδικάζει τὸν κατώτερο νὰ ζῇ στὸ ἐπίπεδο ὅπου μόνοι του κατόρθωσε νὰ φτάσῃ καὶ νὰ μὴν μπορῇ νὰ βγῇ ποτέ του ἀπὸ κεῖ. Ἄν μπορούσε θὰ ἔβγαινε καὶ προτοῦ παρυσιαστῇ ὁ πλανὴς του νὰ τόνε βοήθησῃ. Ἀκούσαμε, εἶναι ἀλήθεια, πολλὰ γιὰ τοὺς Γιαπωνέζους καὶ τὴ θαμπωτικὴ τους πρόοδο. Μὰ θαρρῶ πὼς εἶναι λόγια βιαστικά. Οἱ Γιαπωνέζοι πήρανε ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ ἑτοιμα συστήματα, ἑτοιμὲς μηχανές, ἑτοιμὲς γνώσεις καὶ τίς ἐφαρμόσανε μὲ μοναδικὴ ἐπιμέλεια. Ὅμως νὰ δοῦμε ἂν θὰ βροῦνε καὶ ἐκεῖνοι τίποτε καινούριο ἢ ἂν πάλι θ' ἀναγκαστοῦνε ἀργότερα νὰ δανειστοῦνε ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Κ' ἔπειτα νὰ μὴν ξεχνῶμε πὼς ἂ μᾶς φκίνηται τώρα πὼς μικραίνει ἡ ἀπόσταση ποὺ μᾶς χωρίζει, αὐτὸ δὲ σημαίνει τόσο πὼς κείνοι πλησίασανε πρὸς ἡμᾶς ὅσο πὼς ἡμεῖς ξεπέσαμε πρὸς ἐκείνους.

Ἀπὸ δὴ μπορούμε νὰ γυρίσουμε στὸ ἀρχικὸ μας ῥώγημα—ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς κοινωνίας. Ἄν εἶναι καθὼς πιστεύουμε, ἡ εὐτυχία τῶν πολλῶν, τότε κανένα παράπονο δὲν τολμοῦμε νὰ ἔχουμε γιὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ὁ μέσος ὅρος τῆς καθολικῆς μετριότητος μᾶς ἀναγκάζει τὴν ψυχὴν. Ἄν ὅμως συλλογιστοῦμε πὼς πιὸ λογικὸ καὶ πιὸ γενναῖο καὶ πιὸ σύμφωνο μὲ τὴν ἐννοίαν τοῦ νόμου τῆς ἐξουλιζιστικῆς εἶναι νὰ καλητερέψουμε καὶ νὰ δυναμώσουμε καὶ νὰ ζωντανέψουμε τὴ φυλὴν· ὅχι σὲ ποσότητα μὰ σὲ ποιότητα τότε νομίζω θὰ γνωρίσουμε κάποια λύση παραξενῇ ἂν ὅχι καὶ ἀγανάκτηση καὶ ἀποστροφή. Τότε θὰ δοῦμε σὲ τί βάραθρο μᾶς ὡδεύουν ὁ χριστιανισμὸς ἡ πρώτη μεγάλη ἀμάρτια τοῦ κόσμου οἱ γαλλικὲς ἰδέες τῆς λευτερίας καὶ τῆς ὑποκριτικῆς δικαιοσύνης, κ' οἱ σοσιαλιστικὲς ψυχοπονιές κ' οἱ λιγομάρες τῆς καλοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης. Καὶ δὲν ἐννοῶ πὼς ἡ ἀγάπη ἀναγκαστικὰ προξενεῖ κακὸ, μὰ λέω πὼς μᾶς μαθύνουνε σήμερα ν' ἀγαποῦμε πράγματα ταπεινὰ καὶ πὼς γιὰ νὰ μᾶς γελάσουνε μᾶς θαμπώνουνε τὰ μάτια μὲ τ' ὄνομα τῆς ἀγάπης. Ἡ ἐννοία τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης ταυτίζεται μὲ τὸ μεγάλο ἐγώτισμό.

Μὲ δυὸ λόγια θὰ ποῦμε τὸν κίντυνο—ἡ κοινωνία θὰ σκοτώσῃ τὴ φυλὴν. Γιὰ νὰ σωθῇ ἡ φυλὴ χρειάζεται ἓνας Σύλλας παντοκράτορας, ἓνας Σύλλας ποὺ θὰ ξαφάνιζε δικάκερα ἔθνη. Μᾶς λένε πὼς ὁ Σύλλας αὐτὸς θὰ εἶναι ἴσως ἡ ἐπιστήμη. Ἴσως ὅμως.

Β'). Ἐρχόμαστε τώρα στὸ εἰδικὸ—στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ρωμισσὺν δὲχως ἄλλο εἶναι τὸ χειρότερο φυλετικὸ ἀνακάτεμα ποὺ γίνηκε ποτέ στὴν Εὐρώπῃ ἴσως καὶ στὸν κόσμον. Δὲν ὑπάρχει φυλὴ τῆς Ἀσίας τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς βόρειας Ἀφρικῆς ποὺ νὰ μὴν ἔσταζε μέσα της. Καὶ γι' αὐτὸ παρξέρνει τόσους αἰῶνες τώρα.

Φυσικὰ δὲν εἶναι ν' ἀπορήτῃ κανεὶς γιὰτὶ νὰ φανερώθηκε τέτοια χιλιόδιπλη ἀνακατωσούρα στὴν ἑλληνικὴ χερσόνησο. Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τὸ ἀπαίτει. Ἡ Ἀθήνα καὶ περισσότερο ἡ Πόλις στέκουνε σὰ γυφούρια ἀπὸ τὴν Ἀσίαν στὴν Εὐρώπῃ, ἀπὸ τίς Νορμανικὲς χώρες στὸ Νεῖλο. Καὶ γι' αὐτὸ εἰσβολές καὶ πειρατικὲς ἐπιδρομὲς ποτέ δὲν παύσανε. Κ' ἡ «καθόδος τῶν Ἡρακλειδῶν» κι αὐτὴ μίαν εἰσβολή. Γιὰ μιὰ στιγμή τὸ αἷμα τοῦ Δευκαλίωνος στάθηκε κυρίαρχο· καὶ τότε φώναζε ἡ Ἑλλάδα, τ' ἀξέχαστο θέμα. Μὰ οἱ ντόπιοι νικημένοι κ' οἱ ἀρίστητοι σκλάβοι γλῆγορα ριζῶνε τὸ μέσο τὸν ὄρο. Κάποτε καὶ τότε χυνότανε μέσα στὸν ὄργανισμό τῆς Ρωμισσύνης κανένα ποτάμι αἷμα καθέριο. Αὐτὸ—μαζὶ μὲ κάτι ἄλλες αἰτίες ποὺ δὲ θὰ ξετάσουμε τώρα—ἔκανε τὴ ζωὴ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Οἱ σταυρηφόροι θὰ σώζανε ἴσως τὸν Ἑλληνισμό ἂν δὲν εἶχε ξαναπέσει τὸ Βυζάντιο στὰ χέρια τῶν Πικαιολόγων. Τὸ γερμανικὸ αἷμα θὰ εἶχε μὲ τὸν καιρὸ γυρίσει ρωμαϊκὸ καὶ θὰ γινότανε τὸ προζύμι τῆς ἀναγέννησης. Μὰ δὲν εἴτανε ἀρκετό. Καμιά κατάχτηση τοῦ βορῆα δὲ βρέθηκε ἀρκετὰ δυνατὴ γιὰ νὰ στερεώσῃ μιὰ κυβερνήτῃ φυλὴ. Θυμίζω καὶ τοὺς Φράγκους τοῦ Χλουμουτσιῦ καὶ τῆς Κύπρου. Τὸς σάρωσε ὁ Τοῦρκος—δηλαδὴ μιὰ καινούρια μορφή τῆς Ρωμισσύνης, πιὸ σημετισμένη καὶ πιὸ ἀνοργάνωτης μὰ πιὸ φανατικῆς.

Ὅμως ὑπάρχει μιὰ φυλὴ συγγενικὴ μᾶς ἡ ἀρχαία Ἰλλυρικὴ—ποὺ αὐτὴ δὲν ἀνακατέφτηκε ὅσο καὶ μεῖς καὶ ποὺ ἔνα κλαδί της ἔγινε Ρωμαϊκὸ. Ἀπὸ τὴ φυλὴ αὐτὴ ξαναβλάστησε ἡ ἀντροσύνη τῆς Ἑλλάδας γιὰτὶ ἀρβανίτες εἴταν οἱ Σπεττιώτες κ' οἱ Ὑδραῖοι κ' οἱ Σουλιώτες κ' οἱ μεγάλοι κλέφτες—γιὰτὶ ἀρβανίτες κάνανε τὴν ἐπανάσταση καὶ θεμελιώσανε τὸ λεύτερο βασίλειο. Κι ὅμως σήμερα δὲ

μᾶς κυβερνοῦνε πιά. Φταίνε σ' αὐτὸ πολλὰ. Οἱ Ἀρβανίτες εἶναι βουνήσιοι λαὸς καὶ δὲν τοῦ εἴτανε τόσο εὐκολο ν' ἀφίσῃ γιὰ μᾶς τὸ καρυοφύλλι τοῦ κλέφτη γιὰ τὴν πέννα τοῦ καλαμαρά. Τὸ κοινοβουλευτικὸ πολίτευμα ἔγινε σωστὴ σπηγοφυλιά γιὰ τοὺς φωνοκλάδες τοὺς Γραικύλους—τοὺς αἰώνιους Σιμητάκους—κι ἀφοῦ ταμπουρωθήκανε μέσα στὴ μάντρα τῆς Βουλῆς φροντίσανε κιόλας νὰ ξακολοιούσῃ στὰ σκολεῖα ὁ κακὸς βυζαντισμὸς κ' ἡ σκολαστικὴ γλώσσα κ' ἡ φουσκάλα ψευτιά. Μείναν ἔτσι δὲχως μόρφωση κείνι ἴσια ἴσια τὰ στοιχεῖα ποὺ μπορούσανε νὰ σταθοῦνε ἡ δύναμη τοῦ τόπου· κι ἂν ἀκόμα μερικὲς Ἀρβανίτικες ἢ Ρουμελιώτικες οἰκογένειες κατωρθώσανε ν' ἀναδειχτοῦνε, ὅμως δὲν ξεχωρίσανε ἀπὸ τὰ Ρωμαϊκὰ συστήματα γιὰτὶ μὴ ἔχοντας ὁργανωμένη τάξιν καμιά νὰ βασιστοῦνε ἀναγκαστήκανε νὰ χωθοῦνε κι αὐτὲς μέσα στὸ βούρκο τὸν Ἑλλαδικό. Τὸ μεγάλο πρόβλημα λοιπὸν εἶναι καὶ δὴ πὼς ν' ἀνεβῇ ὁ μέσος ὅρος τῆς φυλῆς. Ὅχι μόνο στὴ μικρὴ τὴν Ἑλλάδα μέσα μὰ σ' ὅληκερὴ τὴ Ρωμισσύνῃ. Ἐδῶ ἴσως νὰ μοῦ παρατηρηθῇ πὼς οἱ Ρωμιοὶ δὲν εἶναι ὅμοιοι παντοῦ, πὼς ἄλλου ἔχουνε μέσα τους περισσότερο Σλαβικὸ αἷμα, ἄλλου φράγκικο, ἄλλου ἀρμένικο, πὼς τὸ κλίμα κ' ἡ γεωγραφία κ' οἱ πολιτικοὶ ὁδοὶ τοὺς κάνουνε νὰ εἶναι διαφορετικοὶ στὴν Ἀθήνα ἢ στὴν Κρήτη ἢ στὰ Γέριννα. Κατὰ τὴ γνώμη μου ὅμως οἱ φυλετικὲς διαφορὲς δὲν εἶναι καὶ τόσο σημαντικὲς κι αὐτὸ εἶναι ἴσια ἴσια ἡ σπουδαιότερη αἰτία τῆς ἀναρχίας καὶ τοῦ ἀνοργάνωτου τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως· οἱ φυλετικὲς διαφορὲς εἶναι ἀρκετὲς τώρα γιὰ νὰ ξεχωρίζουνε τοὺς Ρωμιούς καὶ νὰ προκαλοῦνε τοὺς τοπικοὺς ἐγωισμούς καὶ τὴν ἐλλειψὴ πίστης, δὲν εἶναι ὅμως ἀρκετὰ μεγάλες γιὰ νὰ μωρῇ ἓνα μέρος τοῦ ἔθνους νὰ κυριαρχήσῃ καὶ νὰ κυβερνήσῃ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ τὸν ἔθνη μὲσα του. Μὰ γενικὰ μπορούσε νὰ πῇ κανεὶς ὅτι πρὸς τὰ βόρεια τῆς Μακεδονίας καὶ στὰ μέσα τοῦ Μωριά ἡ Ρωμισσὺν βάφηκε μὲ περισσότερο σλαβικὸ αἷμα, στὴ Ρούμελη καὶ στὴν Ἀττικὴ μ' ἀρβανίτικο, στὴν Ἀνατολὴ καὶ στὰ δωδεκάνησα μὲ φραγκολεβαντίνικο στὴν Κρήτη καὶ στὰ ἐφτάνησα μ' ἀράπικο καὶ βενετσιάνικο. Νὰ μὴν ξεχνῶμε ὅς τόσο πὼς ἡ πολυκαίρινη ἀνακατεψιά ἔχει μπερδεψῇ τόσο ἀξεδιόλυτα τίς φυλὲς ποὺ καὶ τ' ἀχνάρι ποὺ ἀφίσανε πίσω τους οἱ τελευταῖοι κατακτητὲς λίγη πιά ἔχουνε σημασία. Ἡ χημικὴ βύχη θὰ γραφότανε:

Ρωμιός=Ἄριος πλημμυρισμένος αἷμα σημετικὸ

ποὺ πήγες γιὰ λίγες βδομάδες μὲ τὴ μητέρα σου... Τὴ θυμάσαι τὴν κάρτα;

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ (ψυχρά). Ποιὰ κάρτα; Σὰς ἔστειλα καμιά κάρτα;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (κρατώντας τὴν κάρτα, παγαίνει σιμὰ στὴ λάμπα καὶ διαβάζει: «Σαβιτζέραδο, 11 ἡ ὥρα. Μονάχη γέροντ στὸ ἀνοχτὸ παραθύρακι μου τὸ φεγγαράκι μοῦ φέγγει γιὰ λυχνάρι καὶ παίρνω τὸ μολύδι νὰ σοῦ γράψω δυὸ λόγια, καλὴ μου φίλε. Κοιτάζω τὸν οὐρανὸ καὶ σὰν ἀστεράκια ἀνατέλλουνε στὴν ψυχὴ μου τὰ λόγια ἀπὸ τὸ λουλουδένο γράμμα σου. Σὲ μὴν ἀχτίδα τοῦ φεγγαρίου ἐμπιστεύομαι τὸ χαιρετισμὸ μου. Καληνύχτα, φίλε μου». (Βγάζει τὸ πορτοφόλι του, τοποθετεῖ μέσα τὴν κάρτα καὶ τὸ ξαναβάζει στὴν τσέπη του). Τὴ θυμάσαι αὐτὰ τὰ χρυσόλογα;

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ (οκνητικά). Μὲ μολύδι γραμμένα...Καὶ δὲ σβυστήκανε...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ἐἴταν ἀπάντησῃ σὲ κάπιο γράμμα μου...Θυμάσαι τί σοῦγραφα;...Εἴχ' ἀρχινῆσαι τότε μιὰ πολιτικὴ μελέτη μου καὶ σοῦγραφα πὼς ἡ θύμησή σου μὲ βοηθεῖ στὴ δουλιὰ...Πὼς τὸ ἔργο μαζὶ τὸ γράφουμε.....Ὅπως ὁ Ἀδεμπορ μὲ τὴν κ. Ἐλδοτεδ...Καὶ σοῦ θύμιζα τὴν Ἐντα Γκάμπλερ...Καὶ σὺ

μοῦ ἀπάντησες μὲ τὴν κάρτα αὐτὴ. Καρτερούσα δεύτερο γράμμα σου, τὸ καρτερούσα μερανύχτα, τότε-ρευσίμουνα τὸ δεύτερο τὸ γράμμα σου, θαρροῦσα κιόλας πὼς διάβαζα τὰ ὅσα θὰ μοῦγραφε, μὰ ἐπὶ δὲ μὸστειλες δεύτερο γράμμα, δὲ μοῦ ξανάγραψες ὅσον καιρὸ ἔμεινες στοὺς Κορφούς...Γιὰτὶ δὲ μοῦγραφε;

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ (ἴσωνα μὰ θυρορετά). Γιὰτὶ φοβόμουνα πὼς θὰ φανέριωνα ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ φανερώσω, ὅτι δὲ μοῦ εἴτανε συχωρεμένο νὰ φανερώσω ποτέ...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Καὶ τὸ ἔργο μου καίνο σταμάτησε ἀπὸ τότε στὴ μέση. Ἡ κ. Ἐλδοτεδ δὲ μὲ βοηθοῦσε, δὲ μὲ θυμότανε πιά...Κι ἔταν ξαναγύρισε ἐδῶ μοῦ φερνόςουνα σὰ νὰ ξέχασες τὴν κάρτα...

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ (στον ἴδιο τόπον). Ἐπρεπε νὰ τὴν ξεχάσω καὶ τὴν ξέχασα...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ἐχεις κάτι ἀπὸ τὴν ἀγρία περιφάνεια κι ἀπὸ τὴν ἀσύγκριτη ὁμορφιὰ τῆς Ἐντας Γκάμπλερ στὴν ψυχὴ σου...Κι ἔμω, Ἀστρούλα... (Παγαίνει σιμὰ της κι ἀπλώνει ῥῆν της λαδῆναι τὰ μαλλιά)

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ (τραβιέται). Παρακαλῶ...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (χομογελώντας). Γιὰτὶ ἔτσι, Ἀστρούλα;

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ. Σαῖς φταίτε. Σαῖς ποὺ μὲ μάθετε νάγαπῶ τὴν Ἀλήθεια καὶ νὰ λατρεύω τὰ μεγάλα. Σαῖς φταίτε ποὺ σὰς ἔστειλα τὴν κάρτα τότε, σεῖς φταίτε πάλι ποὺ τὴ λησμονοῦ σήμερα. Ἡ Ἀλήθεια, φαίνεται, πέθανε καὶ τὰ μεγάλα ταπεινώθηκαν...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Πέθανε ἡ Ἀλήθεια;

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ. Μάλιστα, πέθανε. Θαρρῶ κιόλας πὼς τὴ θάψατε κι ὁ ἴδιος. Ἀ δὲ θάψατε τὴν Ἀλήθεια δὲ θάστε σήμερα βουλεντῆς.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (σοβαρά). Ἐθαψα τὴν Ἀλήθεια; Νὰν τὸ συζητήσουμε. Ἄς ποῦμε πὼς ὑπάρχουνε δυὸ Ἀλήθειες, ἡ ἀπόλυτη καὶ ἡ σχετικὴ. Ἡ πρώτη, ποὺ δύσκολα νὰ ζήσει στὴ γῆ, τὸ παραδέχομαι πὼς μπορεῖ νὰ ζήσει σὲ μιὰ ψυχὴ ἀπαλή, κι ἐννεοπλέχτρα, τὴν ψυχὴ σου. Ἡ δεύτερη, ἡ σχετικὴ Ἀλήθεια, ἂ θέλεις τὴ λέμε καὶ κοσμικὴ Ἀλήθεια, ἀναγκάζεται πολλὰς φορὲς νὰ ὑποχωρεῖ, ὅχι γιὰ νὰ θάψῃ, μὰ γιὰ νὰ βρεῖ τὸν τρόπο νὰ νικήσῃ.

Ἡ ΑΣΤΡΟΓΛΑ. Ὅταν ἡ Ἀλήθεια ἀρχινῆσαι νὰ ὑποχωρεῖ, παύει πιά νάνα Ἀλήθεια· γίνεται Ψέμα. Ἡ Ἀλήθεια μὴ εἶναι, καὶ σεῖς ἄλλοτε μὴ τὴ βρῖσκατε...Καὶ τὴν Ἀλήθεια αὐτὴ, σὰς τόπα, τὴ θάψατε σήμερα.

κι αρκετό σλαβικό, ρομάκι και αρμένικο.

Είπαμε πως η σωτηρία της Ρωμισσύνης είναι να σηκωθεί ο μέσος όρος. Υπάρχουν τρόποι θεωρητικοί και τρόποι πρακτικοί. Οι θεωρητικοί δεν είναι δυνατόν ν' αληθεύουν σήμερα και γι' αυτό τους αναφέρω περαστικά μόνο.

1) Ο σπαρτιατικός Κριαδάς. Ό,τι γεννιέται σάπιο κι αδύνατο να μὴ ζῇ. Να μὴ σώζουμε με τὴν φιλανθρωπία δούλους ἀφάνισε ἡ ἀρρώστια κ' ἡ κακομοιρία καὶ πού δεν ἔχουν ἐλπίδα νὰ γειάνουν ποτέ. Θ' ἀδικηθοῦνε μερικοί, μὰ θὰ ὠφεληθῇ δίχως ἄλλο ἡ φύτα. Ἄν ὁ ἄνθρωπος δεν εἶτανε κοινωνικὸ ζῶο τ' ἀπορριζιμῆκα καὶ οἱ σακάτηδες θὰ πεθαίνανε σίγουρα. Ἐμεῖς τοὺς βοηθοῦμε νὰ ζήσουνε γιὰ νὰ πολυπλασιάσουνε τοὺς ἀδύνατους, τοὺς ἀρρωστιαρῆδες καὶ τοὺς μιτερούς.

2) Νὰ μὴν ἐπιτρέπονται παντριές ἀνθρώπου πού δεν εἶναι γερός. Νὰ μὴν ἐπιτρέπονται γάμοι με κατώτερες φυλές. Ἀδικία πάλι γιὰ μερικούς, μὰ μεγάλο δίκιο γιὰ κείνους πού ἔτσι θὰ ἐμποδιστοῦνε νὰ γεννηθοῦν.

Μὰ τὸ εἶπαμε, αὐτὰ δὲ γίνονται με νόμους. Χρειαζοῦνται βαθιὰ ψυχόρμητα πού νὰ γεννοῦνε τὴν ἀποστορὴ γιὰ τοὺς ἀδύνατους καὶ τοὺς κατώτερους. Μοῦ φαίνεται ἀπίθανο νὰ ξαναφανοῦνε στὸν ἄνθρωπο τέτοια ψυχόρμητα. Τὰ σκότωσε ἡ κοινωνία με τὴν πλειοψηφία τοῦ ὄχλου. Δεν ἐπιμένω. Ἄς ἐρ-
θουμε στὰ πρακτικὰ μέσα.

1) Πόλεμος. Ἡ Ρωμισσύνη ἔχει νὰ πολεμήσῃ ἀπὸ τὸ 21. Στὰ 97 δεν πολέμησε ἡ Ρωμισσύνη, πολέμησε ἡ Ἑλλαδικὴ ψευτιά. Ὁ πόλεμος χρειάζεται γιὰ νὰ νοιώσουμε πάλι τὴν ἀξία τῆς ζωῆς καὶ νὰ ξεδιαλεχτοῦν ἀνάμεσό μας οἱ φόβοι ἀπὸ τοὺς ζωντανούς. Ὁ κ. Σκληρὸς θέλει πόλεμο κοινωνικὸ ἀπὸ τάξη σὲ τάξη· δὲ νομίζω νὰ βλάψῃ τέτοιο πρά-
μα· μάλιστα κάποιο καλὸ θὰ κἀν ἂν μπορέσῃ νὰ χωρίσῃ μιὰ δυνατὴ ἀπὸ μιὰν ἀδύνατη τάξη, μὰ κα-
θὼς ἔγραφα σ' ἓνα ἄλλο μου ἄρθρο οἱ τάξεις στὴ Ρωμισσύνη δεν εἶναι χωρισμένες συνειδητὰ γιὰτὶ τὸ φυλετικὸ ἀνακείμενὸ δεν ἔχει καθιερώσει ἀληθινὴ κυ-
βερνήτῃ τάξη. Καὶ καθὼς ζήγησα στὸ γενικὸ μέ-
ρος οἱ εὐρωπαϊκὲς κοινωνίες προχωροῦνε πρὸς γενι-
κούς ὅρους κι αὐτὸ τὸ θέμα δύσκολο εἶναι νὰ μὴν ἐνεργήσῃ καὶ στὴ Ρωμισσύνη καὶ νὰ μὴν ἐξισώσῃ ἀ-
κόμα πιὸ δημοκρατικὰς τὶς κοινωνικὲς τάξεις. Ἐμένα δὲ μοῦ ἀρέσει τέτοια πολιτικὴ, μὰ βλέπω πως εἶναι
ἀδύνατο νὰ θεμελιωθῇ μιὰ καινούρια ἀριστοκρατία

στὴν Ἑλλάδα γιὰτὶ αὐτὸ θὰ σήμαινε κατάχτηση. Καὶ ποῖος θὰ μᾶς καταχτήσῃ; Γι' αὐτὸ προτίμησα τὸ μόνο ἀγωνιστικὸ μέσο πού μένει γιὰ νὰ καλῆτε
ρέψῃ ὁ μέσος ὅρος—φυλετικὸ πόλεμο.

Λέω—πόλεμος. Ὅμως δεν ἐννοῶ μ' αὐτὸ π-
τριωτικὰ νευρικὰ καὶ σπασμωδικὰ ξεσπαθώματα καὶ
μεγάλες ιδέες κ' ἴσως ὑπερβολικὴ Μακεδονικὴ πο-
λιτικὴ. Ἐννοῶ πως ἡ ἀναδιοργάνωση τῆς Ρωμισσύ-
νης, πού πρῶτα πρέπει νὰ εἶναι ἐσωτερικὴ, χρειά-
ζεται νὰ γίνῃ με τὴν πεποίθηση ὅτι θὰ φτάσουμε
μιὰ μέρα σὲ γενικὸ φυλετικὸ πόλεμο με τὸ Σλάβο.
Μ' ἄλλα λόγια ἡ ἀλλαγὴ πού θὰ γίνῃ μέσα εἶναι
ἀνάγκη νὰ γίνῃ με τὸ σκοπὸ νὰ δυναμώσῃ ἡ μάχι-
μη δύναμη τῆς φυλῆς. Δεν εἶμαστε ἔθνος πού ἐπι-
σε τὴ θέση του στὸν ἥλιο κι ὅσο τὸ κράτος δεν
ταυτίζεται με τὸ ἔθνος κάθε ἄλλη πολιτικὴ μένει
κούφια κι ἀβάσιμη.

2) Ἀρβανίτικη πολιτικὴ. Τὸ ἀρβανίτικο αἷμα
εἶναι σήμερα τὸ πιὸ καθαρὸ Ἑλληνικὸ. Αὐτοὺς λοι-
πὸν τοὺς βουνησίους πού δεν τοὺς χάλασε ὁ σημεῖτης
κι ὁ πολιτισμός, αὐτοὺς πού ἔχουνε τὴν ἀξία τοῦ
βάρβαρου, αὐτοὺς νὰ φωνάζουμε νὰ μᾶς ξαναγιώ-
σουν. Ἄς μᾶς δώσουνε τὸ αἷμα τους καὶ μεῖς τοὺς
δίνουμε τὴν παραδισὴ καὶ τὴ γλώσσα καὶ τὶς δοξά-
στρες πνευματικὲς κληρονομίες μας. Κεῖνοι τὴ δύνα-
μη καὶ μεῖς τὴν τέχνη. Γιὰ νὰ πετύχῃ ὅμως τέτοιο
ἀδέρφωμα χρειάζεται πολιτικὴ ἐπίμονη καὶ σταθε-
ρή. Θὰ ἀραδιάσω μερικὰ μόνο στοιχεῖα. α) νὰ μα-
θαίνουνε τὰ ρωμιόπουλα τ' ἀρβανίτικα κι ὅχι τὰ
Γαλλικὰ ἢ Λατινικὰ. Πρέπει νὰ συνεννοηθοῦνε πρῶ-
τα πρῶτα με τοὺς Ἀρβανίτες καὶ δὲ μᾶς στέκει
νὰ μάθουμε καλὰ τὴ γλώσσα τους. β) νὰ κάνουμε
σκολειὰ στὴν Ἑλλάδα γιὰ τοὺς Ἀρβανίτες νὰ ἔρ-
χονται νὰ σπουδάζουν. Ἐτσι θὰ μᾶς γνωρίσουνε
καὶ μᾶς καὶ θ' ἀγαπήσουνε τὶς ιδέες μας. γ) νὰ
τοὺς στείλουμε δασκάλους καὶ παπάδες καὶ βιβλία
γραμμένα στὴ γλώσσα τους. δ) νὰ κάνουμε στὴν Ἀρ-
βανίτιὰ προπαγάντα μ' ἀνθρώπους καὶ με βιβλία
καὶ νὰ τοὺς ζηγήσουμε τί θέμε καὶ τί μποροῦμε νὰ
καταφέρουμε μαζί. Νὰ τοὺς δείξουμε τί κίνυνος φο-
βερίζε καὶ κείνους καὶ μᾶς ἃ δεν ἐνωθοῦμε. Νὰ
τοὺς σπρώξουμε νὰ μᾶς βοηθήσουνε στὴ Μακεδονία
καὶ νὰ καταλάβουνε πως ὁ Βούργαρος ὅσο δικός μας
τόσο καὶ δικός τους εἶναι ὁ χτρός. ε) νὰ ιδρύσουμε
ἀρβανίτικα τάγματα στὸ στρατὸ καὶ νὰ παίρνουνε
ρόγα. ς) νὰ οργανώσουμε τοὺς Ἀρβανίτες πού εἶναι
κιάλας στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ πείσουνε τοὺς ἄλλους
ὅτι συμφέρει τ' ἀδέρφωμα με τὴ Ρωμισσύνη.

3) Τὸ παιδί. Ἀπὸν δεν μποροῦμε ν' ἀλλάζουμε
τὸ αἷμα του ἃς δοκιμάσουμε νὰ τοῦ ἀλλάξουμε τὴ
μόρφωση. Ἡ καλύτερη ψὴ δὲ θὰ εἶναι ριζικὴ, μὰ
πάντα θὰ βγῇ ὠφέλεια σημαντικὴ. Θ' ἀνοιχθῇ καὶ
θὰ προετοιμαστῇ ἔτσι ὁ δρόμος γιὰ τὶς θεμελιακὲς
ἀλλαγές. Ἐδῶ ἔχουμε νὰ ζετᾶσουμε τ' ἀκόλουθα.

α) τὸ κορμί. Νὰ γίνουμε τὰ παιδιά γερά κι ἀ-
κούραστα. Νὰ παίζουν ἄγρια παιγνίδια. Νὰ μὴ φο-
βοῦνται τὸν ἥλιο καὶ τὸ νερὸ. Δυναμογονία.

β) τὸ χαρακτήρα. Νὰ μὴν ξέρουνε φόβο, νὰ μὴν
ξέρουνε κατεργαριά, νὰ εἶναι ἴσιοι, περήφανοι, ἀκ-
τάδεχτοι, καὶ πάντα ἀπ' ὅλα νὰ εἶναι πάντα κύριοι
τοῦ ἑαυτοῦ τους. Νὰ λένε νὰ εἶναι Ἑλληνες καὶ νὰ
μὴν ξενιτεύονται τυχοδιωχτικὰ. Νὰ εἶναι ἀψηλὸ-
φρονες κ' ἡρώϊκα κακοί. Νὰ λωτρεύουνε τὴ θρησκεία
τῆς τιμῆς καὶ τῆς θέλησης. Θεολογονία.

γ) τὴ μάθησι. Διγιστή, γερή, τονωτικὴ, καθ-
ρια. Ὅτε ταπεινὰ πρακτικὴ ὅτε θόρυλα ἰδεολογι-
κὴ. Στὴν παιδεία μποροῦμε ν' ἀρχίσουμε ἕκθεσι ἐ-
νέργεια. Εἶναι τὸ πρῶτο ταμποῦρ τῆς ψευτικῆς πού
πρέπει νὰ πέσῃ. Κι ὁ μεγάλος μᾶς σκοπὸς θὰ εἶναι
μιὰ συστηματικὴ γνωμογονία. Δεν ἐννοῶ μ' αὐτὸ
πως πρέπει νὰ παραγγεῖλουμε τὰ κεφάλια τῶν παι-
διῶν ξερὴ μάθησι. Ἡ διδασκαλία εἶναι κακοπεί-
ρη σὰν εἶναι μνημονικὴ μόνο. Σκοπὸς τῆς κύρι-
ας πρέπει νὰ εἶναι νὰ γίνονται στὰ παιδιά ψυχόρμητα
κεῖνα πού μαθαίνουνε. Μονάχα ἔτσι θὰ τοὺς μείνου-
νε ἀχάλαστα κι ἀξέχαστα γιὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ.

Μὰ γιὰ αὐτὸν τὸ σκοπὸ πρῶν ἀπὸ τοὺς μαθη-
τὲς θέμε τοὺς δασκάλους. Πρῶτῃ μας ἐννοία λοιπὸν
τώρα νὰ μορφώσουμε τοὺς δασκάλους. Ἡ παιδα-
γωγία θὰ φανερωθῇ ὁδηγήτῃ μας μοῦσα.

Στὴν Ἑλλάδα μέσῃ δύσκολα φεδοῦμαι νὰ γίνῃ
κατορθωτὴ τέτοια μεταλλαγὴ. Θαρρῶ πως δίκιο ἔ-
χουνε ἴσοι περιμένουνε νὰ δοῦνε τὴν ἀναγέννησι τοῦ
σκολειοῦ ν' ἀρχίσῃ στὴ σλαβωμένη Ρωμισσύνη. Ἐ-
κεῖ δεν τοὺς δένουνε συντάγματα καὶ βουλευτικὲς καὶ
θεσμὸι ἀντίμαχοι.

δ) τὴ φιλοσοφικὴ περιέργεια. Νὰ μάθουνε τὰ
παιδιά ὅχι μόνο νὰ θυμούνται μὰ νὰ παρκατρῶνε
μ' ἀκριβεία καὶ νὰ ἔχουνε τὴν ἀξιοσύνη καὶ τὴν ἐρ-
μὴ γιὰ νὰ βρῶναι καινούρια πράγματα. Πρῶτο-
πία καὶ ξετυλιζὴ ψυχοπλαστικὴ.

4) Ἡ γυνίκα. Νὰ ξεσλαβωθῇ. Νὰ καταλα-
βῇ πως περιστομὸς τῆς εἶναι ἡ ἐθνικὴ ἀναθροσὴ ἡ
ὕγεια. Νὰ ξεχάσῃ τὶς νουστιμάδες τοῦ χαρμελιοῦ καὶ
τὶς λεβαντίνικες ξενολατρεῖες καὶ νὰ γίνῃ ἡ μάνα

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (γελιστά). Παιδί... Πάντα παιδί...
Ἄ λοξοδρομήσα κάπως ἀπὸ τὸ πρόγραμμά μου, μι-
λώντας στὸ λαὸ τὴν παραμονὴ τῆς ἐκλογῆς, δὲ θὰ
μὲ μπεδοῖς τοῦτο νὰ μὴ ζητήσω νὰ ἐφαρμώσω τὸ
πρόγραμμά μου τώρα πού μπήκα στὴ Βουλὴ.

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ. Ἐτσι θὰ μιλοῦσε κι ὁ κ. Καλό-
καρδος. Μὰ θὰ σὰς πῶ καὶ γώ· ἂν ἀρχίσετε νὰ ὑπο-
χωρεῖτε γιὰ νὰ γίνετε βουλευτὴς, θὰ ξεκολοῦθῃ-
τε νὰ ὑποχωρεῖτε κι ἄλλοι στὴ Βουλὴ, γιὰ νὰ γίνε-
τε Ὑπουργός, θὰ μεταχειριστετὴ τὴν ὑποχώρησι καὶ
στὸ Ὑπουργεῖο γιὰ νὰ γίνετε Πρωθυπουργός, καὶ
τότε θὰ περιμένετε νὰ ἐφαρμώσετε τὸ πρόγραμμά
σας, ἅμα γίνετε διχτάτορας, ἢ τουλάχιστο ἅμα ξα-
ναποτύχετε σὲ μιὰ δὴ βουλευτικὴ ἐκλογὴς...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Νόστιμ' αὐτά, μὰ δεν ταιριάζουν
τὰ πολιτικὰ σὲ σέναν...

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ. Νὰ μὲ συμπαθάτε. Σεῖς φταίτε
καὶ γι' αὐτὸ. Γιὰ τὰ πολιτικὰ πεντάρα δὲ δίνω μπο-
ρεῖ μάλιστα καὶ νὰν τὰ σκαίνουμαι. Μὰ σεῖς με μά-
θατε πως μποροῦμε νὰ κρίνουμε ἕναν ἄνθρωπο ἀπὸ
τὴν παραμικρότερη πράξη του. Καὶ τὸ δικό σας τὸ
φέροισμα εἶναι δὴ πολὺ χαρακτηριστικὸ καὶ μπορεῖ νὰ
κρίνει κανεὶς μ' αὐτό, ἔχι ἕναν ἄνθρωπο μὰ κι ἀλά-
καιρη κοινωνία.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (γελιστά). Ἀστρόγλα μου...

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ (αὐστηρά). Μὴν κάνετε, κύριε,
κατάχρηση τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας. Μπορεῖ νὰ
σὰς χορηγήσῃ γι' ἄλλη, καλύτερη περίστασι.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ἄ, τώρα ἀρχίζω νὰ νιώθω... Φαί-
νεται, οἱ ἀνόντες κουνώντας πού εἶπε κείνο τὸ βράδι
μπροστά σου ἡ κ. Ρωξάνη...

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ. Μὲ βρίζετε. Καὶ δεν ἔχετε κα-
νένα δικαίωμα νὰ μὲ βρίζετε. Κανένα.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (παγοίνοντας σιμά της. Ἡμερα
καὶ στοχαστικά). Εἶσαι γιὰ μένα...

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ (ψυχρά). Ἐγὼ γιὰ σὰς; Καὶ τί
μπορῶ ἐγὼ νὰμαι γιὰ σὰς;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Κεῖνο πού εἶσαι καὶ πού πάντα
θὰ εἶσαι. Τῆς ψυχῆς μου τὸ κεντριστηρι, τῆς καρδιᾶς
μου τὸ ἀπαλοχάδεμα. Μὴ θαρρεῖς! Ὅσο κι ἃ μᾶς
χωρίζουν τὰ χρόνια κι ὅσο κι ἂν ἡ ζωὴ μας φαί-
νεται πως τραβάει σὲ δρόμους ἀντίθετους, ὑπάρχει κά-
ποιο λουλουδόστρωτο μονοπάτι πού συναπαντιέται ἡ
ζωὴ μου ἡ ἀνεμόδαρτη με τὴ γαλανὴ ζωὴ σου καὶ
τὸ περνᾶνε ἀδερφωμένες τὸ μονοπάτι αὐτό, ἀκου-
μπώντας ἡ μετ' ζωὴ στὴν ἄλλη. Κάπια πνευματικὴ
ἐνωσι μᾶς σφιχτόδεσε χωρὶς νὰν τὸ νιώσουμε καὶ
χωρὶς νὰν τὸ ζητήσουμε. Πές το καὶ πνευματικὸ γά-

μο, ἃ θές.

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ (κοιτάζοντάς τονε κιάματα). Δὲ
μοῦ λέτε, σὰς παρακαλῶ, ἐπειδὴ συντρέχετε τὸν πα-
τέρα μου κ' ἐπειδὴ κρατάτε σὲ κάποια θέση τὸν πα-
ραλυμένο τὸν ἀδερφό μου, ἡραρῶντε πως θὰ μὲ κά-
μετε καὶ μένα ἐρωμένη σας;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (σ σοβαρά). Ἀστρόγλα... Παιδί μου...
Ἐσὺ μιλάς ἔτσι;

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ (ψυχρά). Βλέπετε, ἐγὼ δεν ἔβα-
λα κάλη γιὰ βουλευτὴ γιὰ νὰ μάθω νὰ κρύβω τὴν
Ἀλήθειαν... Κοιτάχτε καὶ πάνου τί ράφει: «Μὲ τὴν
Ἀλήθειαν—Γιὰ τὴν Ἀλήθειαν». Δεν τῶσκα γιὰ νὰν
τὸ ξεσκίσετε μοναχός σας. Ἐξὸν κι ἃ θέλατε νὰν τὰ-
φίσετε γιὰ νὰν τὰκούτε πάντα, ἔτσι σὰν τὴ φωνὴ
τῆς Συνείδησῆς.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ληλημένα). Φαρμάκι στάζουν τὰ
λόγια σου.

Η ΑΣΤΡΟΓΛΑ. Φαρμάκι, ναί. Ἴσως γιὰτὶ καὶ ἡ
Ἀλήθεια δεν εἶναι ξαχαρωτό. Δὲ σὰς τὸ κρύβω πως
σὰς μισῶ. Καὶ σὰς μισῶ γιὰτὶ σκοτώσατε κάτι μεγά-
λο καὶ ἐρὸ στὴν ψυχὴ μου, σκοτώσατε τὴν πίστι.
(Σωμαίνει γιὰ ἄλλο). Τί σὰς χρωστοῦσα, πέστε μου,
τί σὰς χρωτοῦσα νὰ πάρете στὰ χέρια σας μιὰ ψυ-
χὴ, τὴν ψυχὴ μου, ἀνωθὴ κι ἀπλάστη, νὰ τὴν πλά-

ή σοβαρή και χυμωγούσα που μπαίνει στα πιάτα της τῆς φιλοδοξίας τῆς ζωῆς.

5) Ὁ πολίτης. Ὅλοι μας νὰ ἐνεργοῦμε στὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς Ρωμοσύνης. Νὰ μὴν ἀφίνομε τοὺς δημαγωγοὺς νὰ κυβερνοῦνε τὴ χώρα. Νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια στὸ λαὸ σὰ σφεῖρη νὰ τὴν ἀκούῃ ὅχι πάντα γιατί εἶναι ἄμυαλος καὶ δὲ νοιώθει. Ἀμα δὲν κάνει νὰ τὴν ἀκούῃ τότε χρέος μας νὰ τὴν ἐνεργοῦμε ἐμεῖς ἀδιαφορώντας γιὰ κάθε κίντυνο. Νὰ μὴ μᾶς ἐμποδίζωσι οἱ θεομοῖ. Καὶ νὰ τὸ ξέρομε ἀπὸ τώρα πῶς οἱ δημοτικιστὰδες θὰ γίνου-νε μιὰ μέρα πολιτικὸ κόμμα.

6) Ὁ σεβασμὸς τῶ δυνατῶν. Νὰ πειθαρχοῦμε σ' αὐτοὺς. Νὰ γίνῃ ἡ ἀπαιτούμενη ἐργασία γιὰ νὰ συνεννοηθοῦνε καὶ νὰ ἐνωθοῦνε οἱ δυνατοί. Ὑπάρχουν. Αὐτοὶ πρέπει νὰ μᾶς κυβερνήσουν. Ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι. Θὰ γίνουνε ἡ ἀριστοκρατία τῆς ξεδιαλεχτῆς δύναμης ἀφοῦ ἀδύνατο πιά νὰ ἔχομε ἀριστοκρατία τῆς φύτρας.

7) Ἡ Ἑθνικὴ Συνείδησις. Τὸ χωρίσμα τῆς Ρωμοσύνης ὁ Ἑλλαδίτης καὶ ὁ ἑωμερίτης εἶναι τεχνικὸ καὶ προσωρινό. Αὐτὸ κοντεύουν νὰ τὸ ξεχάσουν καὶ ὁ μέσα καὶ ὁ ἐξωτερικὸς ἑλλητισμός. Εἴμαστε φυλὴ, δὲν εἴμαστε κράτος ἀκόμα καὶ ἂ θέλομε ἀναγέννηση πρέπει νὰ συνεργαστῇ πέρα καὶ πέρα ἡ Ρωμοσύνη. Σὲ μᾶς τὰ κοινωνικὰ ζητήματα ἔχονται πολὺ πιὸ ὕστερα ἀπὸ τὰ πολιτικὰ, δηλαδὴ τὰ φυλετικὰ. Καὶ τὸ μεγάλο κακὸ εἶναι πῶς ὁ Ρωμὸς μπεῖ τὸ Ρωμιο. Νὰ μάθῃ πῶς Ρωμὸς σήμερον θὰ πῇ συνεργάτης. Γι' αὐτὸ εἶναι κάποτες ὠφέλιμες οἱ ἐθνικὲς συφορές. Σπυνοῦνε τὸν πόνο καὶ ὁ πόνος τὸν ἐθνισμό. Ἐμεῖς εἴμαστε τὰ παιδιά τοῦ 97.

Ἐδῶ σταματῶ. Δὲν εἶπα τίποτε γιὰ τὴ διοίκηση, τὴ δικαιοσύνη, τὴ γεωργίαν, τὸ ἐμπόριο, τὰ οικονομικὰ καὶ ὅλα τ' ἄλλα. Μ' αὐτὰ ὅλα τοὺς θὰ σιαχτοῦνε σὰ σιαχτοῦνε καὶ οἱ ἄνθρωποι. Δὲν εἶναι αἷτια, εἶναι ἀποτελέσματα.

Αὐτὸ μου τὸ ἔθρο ἀπαντᾷ σὲ διάφορα ρωτήματα πού μοῦ ἔκανε ὁ κ. Ζαβιτσιάνος «Στοὺς Ἀριστοκράτες». Ἐγὼ διαβάσις τὰ βιβλία τοῦ Γκομπινὸ πού ἀναφέρει καὶ πολλὰς ἀπὸ τίς θεωρίες του τίς ἔχω παραδεχτῇ καθὼς εὐκολα φαίνεται ἀπὸ τὰ πέρα πάνω. Τοῦ Chamberlain τὸ βιβλίο δὲν τὸ εἶδα μὲ συμπεραίνοντας ἀπὸ κείναι πού γράφει ὁ κ. Ζαβιτσιάνος συμφωνοῦμε στὰ κύρια σημεῖα, δηλαδὴ στὴν ὑπεροχὴ τῆς Ἀριανῆς φυλῆς — ἡ Γερμανικῆς ἂν αὐτὸ εἶναι τ' ὄνομα πού σήμερον προτιμᾷ ἡ ἐθνολογία —

καὶ στὴ χαλαστικὴ ἐπίδραση τοῦ σημιτισμοῦ, δηλαδὴ καθὼς φυλῆς πού ἔχει μαῦρο αἷμα μέσα της. Ὡς τόσο μένουσι ἐνὰ δυὸ πράγματα πού ρώτησε ὁ κ. Ζαβιτσιάνος καὶ πού θένε ξεχωριστὴ ἀπάντησι.

α) Οἱ Κινεζοὶ, μᾶς λέει, ἂν καὶ κίτρινοι — δηλαδὴ κατώτερη φυλὴ — ἔχουνε μεγάλο πολιτισμό. Δὲν εἶναι λοιπὸν κατώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἀριεὺς καὶ δὲν εἶναι ὁρθὰ τὰ συμπεράσματα τῆς ἐθνολογίας πῶς οἱ φυλὲς εἶναι ἄνισες.

Πρὶν ἀπαντήσωμε χρέος μας νὰ ὀρίσωμε πρῶτα τί θὰ πῇ πολιτισμός. Θὰ ἔλεγα πῶς μὲ πολιτισμὸ ἐννοοῦμε τὴν κοινωνικὴ σύνεσιν μιᾶς φυλῆς ἑαπλωτικῆς πού ἔχει ὁργανισμὸ στέρεο μὲ ξετυλιχτικό. Οἱ Κινεζοὶ ἔχουνε ὁργανισμὸ στέρεο, τόσο στέρεο μάλιστα πού ἀποπετρολῆκκε. Ὁ πολιτισμὸς τοὺς — καὶ νὰ μὴν ξεγνοῦμε πῶς ὁ πολιτισμὸς εἶναι ἐννοια συγκριτικὴ — κρυσταλλώθηκε αἰῶνες τώρα καὶ ἔμεινε φυλακισμένος μέσα στὸ καθόλου του. Μήτε ἑξάπλωση, μήτε ξετυλιγιά. Τὸ μόνο τοὺς πρόβλημα εἶναι πῶς νὰ μικροζοῦνε τὰ κοπαδιαστὰ τοὺς ἐλκτομύρια — μ' ἄλλα λόγια ταπεινὴ πολιτικὴ οἰκονομία. Δὲν ἀνεβαίνουν οὔτε κατεβαίνουν. Τοὺς κυβερνοῦνε τ' ἀσχελευτα πατροπαράδοτα — τὸ ζωϊκὸ σπρώξιμο πού τοὺς εἶχε δώσει μιὰ φορὰ καὶ ἔκκεν καὶ μὲ εἰσβολὴ τῶν ἄσπρων. Ἡ ζωτικότητι τοὺς σταμάτησε. Ἰσαμε δῶ μόνον ἔφτανε ἡ φυλὴ τους. Καὶ στὸ ἴδιο σημεῖο θὰ σταματήσῃ καὶ ὁ ἀριανὸς πολιτισμὸς ἂν ἑξακολουθήσῃ ὁ φυλετικὸς ξεχωρισμὸς καὶ ἀληθινή ὁ καθολικὸς μέσος ὅρος. Ἡ ἐξίσωσις τότε θὰ εἶναι: Πολιτισμός = Οἰκονομολογία = ἀηδία.

β) Οἱ Ἀραβες εἶναι ἑαπλωτικοὶ μὲ ὅχι στέρεο ὁργανισμό. Ἀτομιστικὴ φυλὴ. Δὲν ἀφίστανε τίποτε πίσω τους. Περᾶσανε σὰν τὸ σιμόν. Ἰσως στὴν ἀρχιτεκτονικὴ νὰ δείχνει κάποια πρωτοτυπία. Μὰ καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι βέβαιον. Εἶναι πιθανώτερον πῶς τὰ θέματα τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι παρμένα ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους καὶ τοὺς Πέρσους. Ὁ κ. Ζαβιτσιάνος τοὺς μισοπροτιμᾷ τοὺς Ἀραβες ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς Σλαβούς. Τὸ Βυζάντιο εἶναι καὶ αὐτὸ σηματομενὸ καὶ ὅμως ἡ ἀριανὴ του ὑπεροχὴ τὸ δυνάμωσε ἀκριετὰ γιὰ νὰ ὠφελήσῃ σπουδαίοντα τὸν εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ. Ζῇ καὶ σήμερον ἀκόμα ἡ κληρονομία του. Οἱ Σλάβοι πάλι — Γερμανικὴ φυλὴ στὴν ἀρχὴ — δὲν ξεχωρίζονται ἀπὸ τὴ μεγάλη φεουδαλικὴ κοινωνία πού ἔκανε τὴ δύναμη καὶ τὸ σκελετὸ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Δὲ μοῦ φαίνεται οἱ Ἀραβες ὅσο μεγάλη καὶ ἂν στα-

θηκε ἡ δόξα τους — νὰ ζυγίζουσι στὴν ἱστορίαν ὅσο τὸ Βυζάντιο καὶ ὁ Σλάβος.

γ) Εἰρήνη παρὰ πάνω γὰρ καὶ ὁ λαὸς ἑωμερίτης: τὴν μεγαλόφρονον ἀριστοκρατία. Εἶναι ζήτημα μέσων ὁρων. Ὁ λαὸς δίνει τὸν κατώτερον, ἡ ἀριστοκρατία τὸν ἀνώτερον. Ἀν μπορούσαμε νὰ καταστρέψουμε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ λαοῦ ὁ μέσος ὅρος θὰ εἶταν πολὺ ψηλότερος. Οὔτε ὁ πόλεμος μπορεῖ πιά σήμερον νὰ τὸ καταφέρει παντοῦς αὐτό. Κατάντησε καὶ αὐτὸς φιλόφρωνος καὶ δὲ σκοτῶνει οὔτε γέροντες οὔτε ἄρρωστους οὔτε γυναῖκες. Ἀλλοτε ξεκαθόριζε ἀκριετὰ σπουδία.

Καὶ νὰ μὴν κάνουμε τὸ λαθὸν νὰ φανταζόμεστε τοὺς ἀριστοκράτες σὰν κατὰ σκαπιο καὶ κυριαρχοῦν καὶ στενοκέφαλα ἐγωιστικοί. Τέτοιοι φανερώνουνται στὸν ξεπεσμό τους οἱ ἀριστοκράτες, ἅμα δηλαδὴ γερμίσουνε πρόστυχο αἷμα. Ὁ ἀληθινὸς ἀριστοκράτης εἶναι κείνος πού ξέρει τὸ βάρος τῆς εὐτυχίας καὶ θεωρεῖ χρέος του νὰ παρᾷ ἀπάνω του τὴν κυβερνήσιν τοῦ λαοῦ. Τὸ τελευταῖον τέτοιον παραδειγμα εἶταν ἡ ἐγγλέζικη ἀριστοκρατία. Λίαν εἶτανε γιὰτὶ κοντεύει πιά καὶ αὐτὴ νὰ σαπίσῃ. Ὡς τόσο μὲ ἔτυχε νὰ ζήσω ἀκριετὸ κεντρὸ μὲ τοὺς Ἑγγλέζους καὶ πνύτα θὰ θαυμάζω τὸ ἀψηλόφρονον πείσμα τους. Δικαστάδες καὶ στρατιωτικοί, μηχανικοὶ καὶ κηδεῖς, ὅπου καὶ νὰ εἶναι — καὶ στὰ πιά ἀριστεία — μέρη — πάντα εἶναι ἡ θεληματικὴ φυλὴ οἱ ἀρίστες, οἱ δουλευτάδες, οἱ σεβαστοὶ καὶ οἱ γενναῖοι. Κι ὅσο πιὸ ψηλὰ στέκουνε τόσο πιὸ μεγαλύνει ἡ ἐνεργητικότης ὁρμή. Εἶρω γυναῖκες στρατηγῶν πού σὰν ἔγινε πόλεμος μὲ κατὰ βουήσεις φυλὲς στὰ ἰντιμικὰ σύνορα — καὶ δὲν εἶτανε χαρτοπολεμοί — παρακαλοῦσαν νὰ σταλοῦνε τὰ παιδιά τους νὰ πολεμήσουν. Εἶναι πιά ψυχρόμητο μέσα τους ἡ περηφάνεια τοῦ πολέμιστῃ. Τὸ χρέος καὶ ὁ κίντυνος εἶναι γι' αὐτοὺς χαρὰ καὶ τιμὴ. Ξέρουνε πῶς σὰν ἀνώτεροι δικὸς τους εἶναι καὶ ὁ ἀνώτερος κίντυνος καὶ ὁ ἀνώτερη δόξα.

Εἶναι τάχατες ἀνάγκη νὰ πῶ πῶς στὰ 97 δὲν ἔκουσα οὔτε γιὰ μιὰ ρωμὴ μῆτερα πῶς παρακαλεσε νὰ σταλοῦνε παιδιά τῆς νὰ πολεμήσουνε τὸν Τούρκο;

Ὁ κ. Ζαβιτσιάνος μᾶς ἐξορίζει νὰ φοβούμεστε καθὼς «τεχνικὴ ἀτμοσφαῖρα» καὶ θέλει ν' ἀνυψώσουμε τὸ λαὸ γιὰ νὰ γίνῃ βασιλὸς τὰ μελλούμενα. Μὰ γιὰ ν' ἀνυψώσουμε τὸ λαὸ πρέπει πρῶτα νὰ ἔαρξινίσουμε ἕνα μέρος του — τὸ πιὸ σάπιο — καὶ νὰ τοῦ

οἰατε ὅπως σὰς ἄρρεσε, νὰ τὴν πλάσετε μεγάλη καὶ φωτερή, νὰ τὴν ἀνεβάσετε ἀκόμα καὶ στὰ οὐράνια, καὶ ἔπειτα σὲ μιὰ μαύρη στιγμὴ, νὰ τὴν γκρεμίσετε μὲ μιὰ σπρωξιά θηριώδικη στὰ τέταρα; Τί σὰς χρωστοῦσα; (Κάνει κάποιον κίνημα νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα πού τῆς ἔρχονται στὰ μάτια).

Ὁ ΣΤΡΩΤΟΣ (ἡμερᾶ). Δὲν ἔχεις δίκιο. Ἀς εἰ- ναι. Θὰν τὸ δαῖς καὶ μοναχὴ σου πῶς δὲν ἔχεις δίκιο. Ὅτα σοῦ περάσουν τα νεῦρα σου καὶ συλλογιστεῖς ἡσυχώτερα θὰ δαῖς πῶς μὲ ἀδικεῖς καὶ πῶς δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ στανχωριέσαι...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ (γελώντας νευρικά). Ὅτα μοῦ περάσουν τὰ νεῦρα μου!... (Σωπαίνοντε γιὰ κάμποση ὥρα. Ἡ Ἀστρούλα ἔχει τραβηχτῇ μπροστὰ στὴ σκηνή. Ὁ Στρωτὸς ἀνάβει ποῦρο καὶ κἄθεται σκεφτι- κὸς σὲ πολυρόνα. Σὲ λίγο ἡ Ἀστρούλα παγαίνει βιαστικά κατὰ τὴν πλαγιανὴ πόρταν καὶ φωνάζει δυνα- τὰ). Πατέρα!... Αἰ, πατέρα!... Ἐλάτε πιά!

Ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ (ἀπὸ μέσα). Μὰ τώρα σηκωθή- καμε ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ ἐρχόμεστε!...

(Σὲ λίγο μπαίνει ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ καὶ ἡ ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ).

Ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ (μπαίνοντας). Καὶ γὼ θαρροῦσα πῶς θάτανε φερμένους καὶ ὁ κ. Καλόκαρδος...

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μὰς ἄρχησαν...

Ὁ ΣΤΡΩΤΟΣ. Στὴς δέκα εἶτανε νὰρθοῦνε. (Βγαί- ζει τὸ ρολόγι του). Δέκα ἡ ὥρα. Νὰ δαῖς πῶς θὰ χτυπήσῃ καὶ ἡ πόρτα.

Ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Ὁ κ. Καλόκαρδος εἶναι ἔγ- γλεζὸς στὰ ραντεβὺ του. (Ἀκούγεται χτύπημα τῆς πόρτας). Αὐτοὶ θάβαν. Δὲν τέλεγα; Πάμε, γυναῖκα, νὰν τοὺς ὑποδεχτοῦμε. Ἐλα καὶ σὺ, Ἀστρούλα...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Δὲν μπορῶ. Ἀμέτε σεις...

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (παίροντας τὴ λάμπα ἀπὸ τὸ τραπέζι). Νὰ μᾶς συμπαθᾷτε μιὰ στιγμὴ, καὶ. Δῆμο, πού σὰς ἀφίνομε στὰ σκοτεινὰ...

(Βγαίνουν).

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ (πάει καὶ κἄθεται σιμὰ στὸ τρα- πέζι, ἔχοντας γνωρισμένη τὴ γάχη τῆς πρὸς τὴ μεσιανὴ πόρταν. Σὰν ἀπὸ μέσα της). Ὅτα μοῦ περάσουν τὰ νεῦρα μου!...

Ὁ ΣΤΡΩΤΟΣ (σὰν ἀπὸ μέσα του καὶ αὐτὸς). Μὲ χτυπάει ἡ Ἀστρούλα, τὸ ἔργο μου... Εἶναι φοβερὸ νὰ χτυπιέται κανεὶς ἀπὸ τὸ ἴδιο μου τὸ ἔργο...

(Μπαίνουν ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ, ἡ ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ, ὁ ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ καὶ ἡ ΡΩΞΑΝΗ, κουβεν- τιάζοντας μεγαλόφωνα καὶ γελώντας).

Ὁ ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Καλησπέρα, Δῆμο. (Ὁ

Στρωτὸς σηκώνεται καὶ τοῦ σιγᾷ τὸ χέρι).

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Κύριε Στρωτέ...

Ὁ ΣΤΡΩΤΟΣ (ψυχρὰ). Καλησπέρα σας.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (παγαίνοντας πρὸς τὴν Ἀστρούλα, πού δὲν ἔχει κενηθεῖ ἀπὸ τὴ θέσιν της). Ἀπὸ κείνου τὸ βράδι δὲν ξαναφανήκανε σπῆτι μου...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ψυχρὰ). Ὁχι. Δὲν ξαναφάνηκα.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (ἀπορώνας). Μὰ τί ἔχεις ἀπόψε;

Δὲν εἶσαι καλά;

Ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ (ἀκούγοντας τὰ λόγια τῆς Ρω- ξάνης). Ναι. Ἀπὸ νωρὲς δὲν εἶταν καὶ τόσο καλά.

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (παγαίνοντας σιμὰ στὴ Ρω- ξάνη καὶ μιλώντας τῆς ταπεινὰ, σι' αὐτὴ). Ξέρεις, κυ- ρία Ρωξάνη, φαίνεται καὶ αὐτὲς οἱ ἀναθεματισμένες οἱ ἀλυσίδες...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (σιγὰ καὶ αὐτὴ καὶ μὲ ἀπορία). Οἱ ἀλυσίδες;

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (τὸ ἴδιον). Ναι, παιδί μου, οἱ ἀλυσίδες... Ἀσ' τα νὰ χαθῶν!... Τὴν τραβάει παρὰ- μερὰ καὶ κρυφοκουβεντιάζοντ. Ἡ Στρωτὶδαὶνα δει- χνει φόβον στὴν κουβένταν τῆς ἡ Ρωξάνη ἀπορία. Ὁ Στρωτὸς προσφέρει ποῦρο στὸν Καλόκαρδον καὶ ξα- πλώνονται σὲν κωστήν κουβεντιάζοντας καὶ αὐτοί).

Ὁ ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ (ζυγώνοντας τὴν Ἀστρούλα. Σι-

μι, οί ποσπάδες κ' οί ψολιάδες δμπρός, γιὰ ν' ἀγιά-
σουνε τὰ νερά, νὰ ρίξουνε καὶ τὸ Σταυρό. Τὸν ἔρι-
ξαν τὸ Σταυρὸ σὺν ἡρθε ἡ ὄρα του. Εἶταρε νὰ βου-
τήξῃ ξένος ναύτης αὐτὴ τὴ χρονιά καὶ νὰ τότε βγά-
λῃ. Στέκουνταν ἀπὸ τὸν ἀντικρινὸ τὸν ὄχτο καὶ πρό-
σμενε. Ἀμα εἶδε τὸ Σταυρὸ κ' ἔπεφτε, πήδηξε ὁ
ναύτης μὲς στὸ ποτάμι. Πρὶ νὰ ζυγώσῃ ὅμως, ἄλλο
κορμὶ ξεχνύζει ἀπὸ τὴν ἀποδόθε μεριά κατὰ τὸ μέ-
ρος ποῦπεσε ὁ Σταυρός. Καὶ πρὶ νὰ προφτάξῃ ὁ ξέ-
νος, ἔβγαυε ἡ Κατινὴ μὲ βρεμένα φουστάνια, μὲ νε-
ρὰ σταζομένα ἀπὸ τίς πλεξοῦδες της, καὶ στὸ χέρι
της ὁ Σταυρός. Φωνάζανε, τσιρίζανε, τί νὰ κάμουν-
νε! Μόνο πὺν τὴν ἄρπαξε ἀπὸ τὸ χέρι ὁ Ἐπίτροπος
τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πάτησε μὲ ραβδί. Τὴ βάλ-
ανε κ' ἔτρεξε ἴσια σπῆτι της νάλλάξῃ, πριχοῦ νὰ σκυ-
λοπουντιάζῃ.

*

Πῆγε σπῆτι, ἄλλαξε, τῆς ἔψησε ἡ θεὰ της ἀλι-
σφακιά, ἤρθαν οἱ γετόνισσες κατόπι νὰ τὴ δοῦνε
καὶ νὰ σταυροκοπηθοῦνε πὺν κατάντησε ὡς ἐκεῖ τὰν-
τροκόριτσο, καὶ πῶς μόνο πὺν δὲν ἔβγαλε οὐρὰ
τέτοιος δαίμονας. Αὐτὴ ὅμως, ἀλλαγμένη τώρα καὶ
ζεσταμένη, μήτε γύρισε νὰ τίς ἀκούσῃ, μόνη μὲ καὶ
δυνὸ καὶ ξαναβγαίνει, καὶ παίρνει τὸ δρόμο τοῦ λι-
μανιοῦ.

Πῆρε τὸ δρόμο τοῦ λιμανιοῦ, καὶ ὅμως δὲν κατέ-
βηκε στὸ λιμάνι. Εἶπε κάποιος πὺς τραβήξε κατὰ
τὴν ἀκρογιαλιά, λίγο παραῶξ. Ἀλήθεια, γέματα,
δὲν ξαναφάνηκε ἡ Κατινὴ στῆς θεῖας της ἐκείνῃ τῇ
μέρα. Μήτε τὴν ἄλλῃ μέρα δὲν ξαναφάνηκε, μήτε
τὴν ἄλλῃ. Βάλανε καὶ μνησάνε στάλλα χωριά, ἔγρα-
ψαν τοῦ Δεσπότη νὰ ξετάσῃ νὰ μάθῃ, μήτε φάνηκε
μήτ' ἀκούστηκε τ' ἀντροκόριτσο. Κ' εἶχε πῶς νὰ κάμῃ
ἡ ἀπαρηγόρητῃ ἡ θεὰ μὲ τίς γετόνισσες, πὺν τὴν
ἀποτρέλαναν ἐκείνῃ τῇ μέρα μαλλόνοντις τηρα.

*

— Κατέβηκα ὡς τὴ Λέρο, μοῦλεγε τίς προάλλες
ὁ Καπετάνιος ὁ Καραγιώργος, νὰ φρονίσω σφουγ-
γάκια. Καὶ τί θαρρεῖς; Ὅ,τι ἔβγαυα ἀπὸ τὴν Ἐκ-
κλησιὰ, Φῶτα μέρα, νὰ πάω κατὰ τὴ Σκίλα νὰ δέ-
σω ἄλλο ἓνα παλαμάρι, πὺν παραφουσοῦσε, περνών-
τας ἀπὸ παράμερῃ γετονιά, — ποῖονα νὰ δῶ σ' ἓνα
κατώφλι; Τ' ἀντροκόριττό μας ἡ Κατινὴ, καὶ βό-
ζανε ἓνα μωρό, θρεφτάρι μονάχο! Κοιτώντας το μὲ
μάτια ὀλόκληρα καὶ μὲ χαμόγελο πὺν δὲν τὸ γινώρι-
ζαν τὰ χεῖλῃ της τότες πὺν σκυλολογούσε μὲς στὸ χω-

ριό μας, τοῦ φώναζε σὺν τρελλή.

— Φωτάκη μου, Φωτάκη μου! Καὶ πὺν νὰ τα-
ξιδεύῃ ὁ Κίρης σου τώρα, καὶ σὲ ποῖα νερά νὰ βου-
τήγῃ νὰ νὰ βγάλῃ τὸ Σταυρὸ, πὺν μὲ καὶ μονάχη
φορὰ δὲν τὸν προφτάξε!

ΑΡΙΨΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΑΙΟ ΟΣΑ ΒΛΕΠΩ

Μιὰ κ' εἶδαν πὺς τᾶφερναν σκούρα ἀπὸ ψιλὰ
τέσσερεις πέντε ψευτολόγοι Ρωμιοί, εἶπαν μὲ τὸ
νοῦ τους. Ὁ ὁ ἄθροπος δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρει τεμ-
πέλης, ξετεμπέλης πρέπει νὰ καλοπερνᾷ. Μὰ γιὰ
νὰ καλοπερνᾷ χρειάζονται παράδες. Ἐ ἐδῶ λοιπὸν
εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς.

Καὶ σὺν ἔξυπνοι πὺν εἰντουσαν πῆραν πέντε δέκα
συστατικά, μ' ἄλλους λόγους τὸ πινάκι, καὶ βγῆ-
καν νὰ φερουν γύρα στοὺς ὄξω ὁμογενεῖς. Ὅριστε
παράδειγμα πατριωτισμοῦ, ὁρίστε γόητρο φιλοσόφου!
Κ' ὅστερα, λείει, θὰ πάρουμε, καὶ τὴ Μακεδονία,
θὰ πιούμε καφέ καὶ στὴν Πόλη. Ἀλλοίμονό μας,
τέτοιους κμποςους νάχῃ ἀκόμα τὸ Ρωμαῖκο καὶ
τὸ πρόκοψε.

Ἐ, σεῖς, κύρ ψευτολόγοι, μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε
τί καλὸ εἶδε καὶ τί θὰ ἰδῇ τὸ Ἔθνος ἀπὸ τὰ ἔργα
σας; Εἶστε ποιητὰδες, εἶστε φιλόσοφοι, καὶ γρά-
φετε πᾶσι καλά, ἂ δὲν τὸ ἐπιτρέπουν τὰ οικονομι-
κά σας, δὲν εἶναι θερρῶ ντροπὴ νὰ ἐργαστῆτε καὶ
σεῖς, ὅπως καὶ ὅλος ὁ κόσμος, καὶ σὺν πιάστε παράδες
νὰ τὰ ἐκδόσετε γιὰ νὰ φωτιστῇ καὶ ὁ κοσμάκης.

Αὐτὸ κάνει καθένας πὺν πονάει τὴν πατρίδα
του, καὶ ὅχι ἐπειδὴ καὶ κόφτει λίγο περισσότερο ἡ
γνώμη του, νὰ τὸ ρίχνῃ στὸ τεμπελιάκι νὰ γίνεται
διακονιάρης καὶ νὰ ἐπιμένῃ καλὰ καὶ σώνει νὰ τον
ζοῦν οἱ πατριώτες του, καὶ πρὸ πάντων, γιὰ μᾶς
τοὺς Ἕλληνας, νὰ τὸν συντηρᾷ ὁ Ἑλληνισμός.
Τὴν Ἑλλάδα δὲν τὴν σώζουν τὰ βιβλία. Ἡ Ἑλ-
λάδα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ στρατιώτες, τὴν Ἑλλάδα
θὰ τὴ μεγαλώσῃ τὸ σπαθί.

Μὰ γιὰ νάχῃ στρατιώτες πρέπει καὶ τὰ οἰκο-
νομικά της ν' ἀνθού. Καὶ γιὰ ν' ἀνθίσουν τὰ οἰ-
κονομικά της πρέπει τὰ παιδιὰ της νὰ μάθουν νὰ
ἐργάζονται μὲ τὸ σπαθί, τὴ βελόνα, τὸ σφυρί, τὸ
τσαγκαροσύλι καὶ ὅχι μὲ τὴν πέννα τῆς τεμπελιάς
καὶ τοῦ ραχατιοῦ. Ἡ ραχατλίδικη πέννα ἔβγαλε
τὰ μάτια τῆς Ἑλλάδας μας, ἡ ραχατλίδικη πέννα
κιντυεύει καὶ νὰ τὴν πεθάνῃ.

Μπορεῖτε πολὺ καλὰ, νὰ μελετᾶτε ἔχετε τὸ
δικαίωμα νὰ σκέπτεστε ἔχετε καθήκον κ' ὑποχρέωση
νὰ μεταδίδετε στὸ Ἔθνος τὸ ὅ,τι κρίνετε σωτὸ καὶ
ἐθνοσωτήριο εἴτε γράφοντας, εἴτε μιλώντας. μὰ δω-
ρεᾶν φίλοι μου, δωρεᾶν καὶ ὅχι κάμνοντάς το ἐπάγ-
γελμα γιὰ νὰ ζῆτε. Τὰ χρήματα πὺν εἰσπράττατε

ἡμποροῦσαν νὰ διατεθοῦν γιὰ τὴ φτωχολογία, τοὺς
πρόσφυγες, τοὺς ἀνίκανους, γιὰ τὰ κινὰ συστήματα.
γιὰ τὸ στρατό μας, καὶ ὅχι γιὰ τὴν τσέπη σας, με-
γάλοι μου σεῖς πατριώτες.

Μὰ νὰ ποῦμε καὶ τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶναι καὶ
ὅλο τὸ φταίξιμό δικό σας; Πῶς ἐνοχοὶ εἶναι κείνοι
πὺν χάσκουν στὰ μωρολογήματα σας, κείνοι πὺν
σὰς γεμίζουν τίς τσέπες πικραδες, καὶ ἐτοῖς ἐνῶ ἀπὸ
τὴ μιά μεριά νομίζουν πὺς κατὶ προσφέρουν στὸ
Ἔθνος, ἀπὸ τὴν ἄλλῃ δίνουν τὸ κακὸ παράδειγμα,
τὸ δηλητηριάζουν, τὸ χαντακίζουν.

Γέμισε ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ λόγιους, χιλιάδες ψευτο-
ποιητὰδες, χιλιάδες ψευτοφιλόσοφοι, χιλιάδες ψευ-
τοεπιστήμονες, χιλιάδες πικρατὰς, καὶ σοβαρὸν δου-
λειὰ καθόλου. Κι' ἐτοῖς, ἐνῶ ὅλα τὰ ἔθνη ἐργάζον-
ται γύρω μας, δυναμώνονται οικονομικῶς, παρα-
σκευάζονται στρατιωτικῶς κ' εἶναι ἐτοιμοὶ ὅταν
ἐρθῇ ἡ κατὰλληλῃ στιγμὴ νὰ ξεχειλίσουν σὺν ἄλ-
λοι ποταμοὶ καὶ νὰ μᾶς καταπνίσουν, ἐμεῖς ἀναπαύο-
μαστε στὶς σοφίς μας, ξεσκονίζουμε τὰ κλουτάρια
μας καὶ ἐπικαλούμεθα τίς σοφίς τῶν προγόνων!
Γεῖά σου Ρωμαῖκο!

Guergueh 4] 4 1907

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΕΛ

ΑΣΤΡΟΥΔΑ

«...Τὸ παιδί αὐτὸ εἶδε τὸ φῶς καὶ
ξεκόλλησε ἀπὸ τὴ σκοταδερίῃ
τὴν Πρόληψη».

Λεβαντονιά, πὺν ἐβύδαζε τὸ Ἀστυκὸ τὸ γάλα
καὶ θέριζε σὺν ἡ ψυχὴ καὶ ἀντρεῖται σὺν ἡ νύχτῃ
καὶ ὁφάνειε στὸ χρυσαργαλὶ ὁρίματα μεγάλα,
πρώτῃ στὸ ἔργο τὸ βαρὺ καὶ σιδηρεῖο ἐπὶ πρώτη.

Ἀς ἀληθεύει σὺν τῷεργο, Λεβαντονιά, καὶ ἡς τρέξει
ἀλήθειαν γάλα καὶ ἀντρεῖται ἀπ' τὰ πλατὰ σου στήθια
τὴ γις αὐτὴ τὴν ἄβροχῃ καὶ ἀνόρωτῃ νὰ βρέξει
γιὰ νὰ φουτρώσῃ μὲν ἀγρὴν ἡ λεβεντιά κ' ἡ Ἀλήθεια.

Λευκάδα

ΑΙΚΑΙΟΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Στὸ φετινὸ Ἡμερολόγιό τοῦ Παντελίδου, πὺν
βγαίνει στὴ Σμύρνη, ὁ κ. Ἐμμανουηλίδης δικηγόρος
ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐκεῖ πέρα, εἶπε τὴ γνώμη του ὁ
ἄθροπος γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Κ' ἡ γνώμη του
πὺν δὲν εἶταρε σύμφωνη, μὲ τίς γνωστὰς ἀρχὲς πὺν
φρόντισε τόσα χρόνια τώρα νὰ πειρᾷ στὸ Ἔθνος ἡ
Διασκόλικη σοφία, χόλιασε τὴ φημερίδα α' Ἀμάλ-

ΣΤΡΟΥΔΑ, δεξιά στὴ σκηνή, ἀκροματώντας στὸν
τοῖχο τὸ κεφάλι της, σκεφτικὰ καὶ μελοχολικῶς, δεί-
χνει σὰ νὰ μὴν ἀκουσε λέξη ἀπὸ τὴν κοινβένια. Ἡ
ΡΩΞΑΝΗ λαγοπατώντας πάει καὶ τῆς γαργαλάει μὲ
τὸ μικρὸ της δάχτυλο τ' αὐτί. Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ ξα-
ωνιάζεται.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (γελαστά). Οἱ ἀλυσίδες!... Ὅλο μ'
αὐτὲς τίς ἀλυσίδες τυραννίσουν...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ψυχρά). Ναί. Οἱ ἀλυσίδες.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Μαργιόλα!... Κανένα κανούριο ρο-
μαντζάκι;

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Ὁχι. Κάπια ἀλήθεια τραγική.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Οἱ ἀλυσίδες;

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (νευρικά). Μάλιστα. Οἱ ἀλυσίδες
τῆς Πρόληψης, οἱ βαριές οἱ ἀλυσίδες πὺν σφιχτοδέ-
νουν κάθε κίνημα λεύτερο στὴν ψυχὴ μας..... Τῆς
σκληρῆς οἱ ἀλυσίδες πὺν κρατάνε σκληρῶς τὴν
ψυχὴ μας.... Οἱ ἀλυσίδες, οἱ αἰτιες οἱ ἀλυσίδες, πὺν
τίς κρατᾶτε σεῖς στὰ χεῖρά σας, καὶ σφιχτοδέσκατε
μὲν ἀλήθεια καὶ τὴν κυλάτε τώρα στὸ βούρκο τῆς
ψευδῆς....

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (ἀρχίζοντας νὰν τὰ χάνει). Οἱ ἀλ-
υσίδες... Οἱ ἀλυσίδες... Δὲ σὲ νιώθω, δὲν μπορῶ νὰ σὲ
νιώσω...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Δὲ μὲ νιώθετε... Ἄν εἶταρε δῶ
ὁ κ. Στρωτὸς θὰ μ' ἐννοῶ καὶ θὰ σὰς βοηθοῦσε καὶ
σὰς νὰ μὲ νιώσετε....

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Ὁ κ. Στρωτὸς;... Ἀ, καλὰ. Σὰ
νὰρχίζω νὰ σὲ νιώθω καὶ γώ...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Ὁ κ. Στρωτὸς. Μάλιστα. Τὸ
λιοντάρι πὺν τὸ ἀλυσοδέσκατε, πὺν τοῦ κόψατε τὴ χή-
τη του... Ὁ κ. Στρωτὸς... Ὁ ἐρωμένος σας...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (ἀνομιέ). Ναί, ἀπὸ τὸ θέλει. Ὁ
ἐρωμένος μου! Γιατί;... Μήπως τὸν ἐρεγόσσουν ἡ
ἀφεντιά σου γιὰ ἐρωμένο σου;

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ἥσυχα). Τὸν ἀγαποῦσα. Εἶναι
ἀλήθεια πὺς τὸν ἀγαποῦσα....

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Χὰ χὰ χὰ! Ὅποτε τὸν ἀγαποῦ-
σε!... Ἐτοῖς λοιπὸν... Μολόγα το!... Τὸν ἀγαποῦσε!...
Καὶ θὰ τὸν ἀγαπᾷς ἀκόμα...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Ὁχι. Δὲν τὸν ἀγαπῶ πιά. Δὲν
μπορῶ νὰ τὸν ἀγαπῶ.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Τὸ καταλαβαίνω. Γιατὶ ἀγαπᾷς
ἐμένα... Τί νὰ γίνῃ! Οἱ ἀλυσίδες πὺν λές, φαίνεται,
θᾶναι ἀπὸ τραντάφυλλα...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ἥσυχα). Δὲν τὸν τραβήξαν
οἱ τραντάφυλλινες ἀλυσίδες. Τὸν τραβήξαν οἱ ἄλ-
λες ἀλυσίδες, οἱ βαριές καὶ σκουριασμένες, οἱ ἀλυσί-

δες τῆς Πρόληψης. Δὲν τὸν τραβήξαν ἡ ἀγάπη
σας. Τὸν τραβήξαν ἡ λογικὴ τῆς ρουτίνας πὺν με-
ταχειριστήκατε μὲ τὴν μαστοριά γιὰ νὰ τὸν τραβή-
ξετε ἀπὸ τὸν ἴσιο τὸ δρόμο. Ἡ ρουτίνα τὸν τραβή-
νησε καὶ ὅχι ἡ ἀγάπη....

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Χὰ χὰ χὰ! Ὅρα δὲν ἔχει ἡ ζού-
λια σου... Σὲ παραφέρνει καὶ δὲν ἔρεῖς τί λές... Νό-
στιμ' εἶσαι.

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (στὸν ἴδιο τόνο). Μὴ φοβάστε
καὶ δέκα ἀκόμα σὺν καὶ λόγου σας νὰγαποῦσε δὲ θὰ
ζούλευα. Γιατὶ ἐσεῖς ἀγαποῦσατε τὸ κορμὶ καὶ γώ
τὴν ψυχὴ, τὸ χαραχτήρα του. Ἀγαποῦσε κείνο τὸ
κάτι τὸ ἐλυσοδίλου πνευματικὸ πὺν ὄνομα δὲν ἔχει
καὶ πὺν ἐσεῖς δὲν τὸ βλέπετε. Κ' ἐπαψα νὰ τὸν ἀ-
γαπῶ, ὅχι γιατί σκουρῶσθαι πὺν ἀγαποῦσα ἐσὰς,
ἀλλὰ γιατί ἐπαψα νὰγαπᾷς τὸν ἐαυτὸ του, ἐπαψα
νὰν τὸν σέβεται... Βλέπετε λοιπὸν, πὺς δὲν ἀγαποῦ-
σαμε τὸ ἴδιο πράμα, πὺς εἶναι ἀδύνατο νὰγαποῦμε
μεῖς οἱ δυὸ τὸ ἴδιο πράμα, ὅτε καὶ ἡ ζούλια ἀδύ-
νατῇ....

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Χὰ χὰ χὰ! Αἰσθηματολογίες συ-
νεχισμένες σ' ὅλες τίς ἀναιμικὲς καὶ τίς ὑστερικὲς
κοπέλλες... Ἀστεία εἶσαι!

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ἀνομιέ). Ὁχι καὶ μὲ δυνατὴ

θεια». Και βγήκε ο άρθρογράφος της με όλα τα χιλιοεπισημένα πιχειρήματα να χτυπήσει τον κ. Έμμανουηλίδη, και μαζί τον Ψυχάρη, τον Παλλη και το «Νουμά».

Μα ή «Ημερησία», άλλη φημερίδα της Σμύρνης, που αντιπροσωπεύει τη φρόνηση και τη λογική, με το «Θεατή» της, τον κ. Γ. Αναστασιάδη, νέο μορφωμένο, διαβασμένο και πολύ δίκιο, απάντησε προς την «Αμαλθεία» βάνοντας το ζήτημα στη θέση που του έπρεπε. Έγραψε δηλαδή ο «Θεατής» πως άσκημα κάνουν όσοι χτυπάνε ασυλλόγιστα τους δημοτικιστάδες, από πρόληψη και προκατάληψη, και πως το καλύτερο που θα έπρεπε να κάνουν πριμλήσουν για το ζήτημα, είναι να καθίσουν να διαβάζουν τα βιβλία αυτών που βρίζουν. Έγραψε ακόμα πως Ρωμιοί σαν τον Ψυχάρη και τον Παλλη, είναι τιμή για το Έθνος, και πως ο «Νουμάς» είναι απρονοητικόν θανάσιον, το σοβαρότερον ελληνικόν φιλολογικόν περιοδικόν έως τώρα».

Τα τέτοια φωτεινά και γενναία λόγια της «Ημερησίας» δε συμμαζεύανε το Δάσκαλο της «Αμαλθείας». Ίσα ίσα τονέ κάμνε να ξαναπη για το ζήτημα τέτοιες και τόσες άνοησίες, που το άρθρο του καταντάει σωστό περίδοι αεθυμίας για μας, τους δημοτικιστάδες... Και τί δε λέει ο αθεόφοβος εκεί μέσα; Πώς είμαστε όγτροί του Έλληνισμού, «εγκληματίαι», πως προσπαθούμε να τους «χωρίσωμεν» από τους αρχαίους (!), πως «ημιλήμεν» μετά χλευασμού περί του Μακθώνος, πως είμαστε ξερομαυνός (!) πως το έργο του Ψυχάρη είναι σκότιον, και πως ο «Νουμάς» έρχεται υπέρ του έργου του. Ξέχασε μόνο να μας πη γιατί και πως ή κερά «Αμαλθεία» δεν έρχεται υπέρ του έργου της, άλλ' υπέρ «πατρίας».

Αυτά όμως τα σοφά πιχειρήματα δε φτάνουν, για να κεραυνοβοληθούν «απ'εξ» δια παντός οι δημοτικιστάδες. Για τούτο ο κ. άρθρογράφος της «Αμαλθείας», μας φέρνει και τη γνώμη τω διακεκριμένων και διαπρεπών λογίων, και των παλαιμάχων διευθυντών. Δεν έχουμε βέβαια την όρεξη να ξανατυπώσουμε δω πέρα τα λόγια του διακεκριμένου λογίου κ. Παγανέλη, του διαπρεπούς κ. Βλάχου, και του παλαιμάχου διευθυντού κ. Κανελλίδη. Οι ιδέες και οι γνώμες των ανθρώπων του περασμένου αιώνα, είναι τόσο γνωστές, που καταντάει ή επανάληψή τους κάμποσο κυριακτική για τους αναγνώστες του «Νουμά».

Εκείνο μόνο που μας έκαμε κακή εντύπωση, είναι το πως ο σοφολογιώτατος αυτός άρθρογράφος, έδγαλε στη μέση και την αγίατρευτη συνήθεια των καθαιρευσιαίων, τη συνήθεια δηλαδή της χοντρής φευτιάς. Κ' έτσι βλέπει κανείς να διαστρέφονται

φωνή). Μή γελάτε, κυρία μου. Δε σας επιτρέπω να γελάτε. Γιατί στα γελάτε με το φέρσιμό μου, θα με κάμετε και μένα νάηδιάσω με το δικό σας το φέρσιμο....

Η ΡΩΞΑΝΗ. Δεν ντρέπεσαι, κορίτσι έσύ και να ξεμολογήσεις έτσι αδιάντροπα τον έρωτά σου...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Δεν ξεμολογήθηκα κανέναν έρωτα. Μα κι αν τόκανα, δεν έχω να δώσω λόγο σε κανένα. Αιούτερη είμαι να κάμω ε.π. θέλω, όταν αυτό που κάνω είναι για μένα τίμιον. Ο έρωτάς μου θα εΐτανε πάντα τόσο αγνός, ξέρε το, που θα μπορούσα νάν τονέ φωνάξω στον κόσμο, να βγω στους δρόμους περήφανα ανακοινώνοντας απάνου του. Ένω ή δική σου ή αγάπη είναι θραυμένη με την άμαρτία, με την ατιμία, με το έγκλημα, και μόνο στο σκοτάδι της νύχτας της είναι συχωρεμένο να ζει...

Η ΡΩΞΑΝΗ (ζυγώνοντας την και σφίγγοντας τις γραβιές). Παληοκαρίτσο!... Έτσι καθώς αγαπάς έσύ, αγαπάει το κάθε φευτικοσηματικό μοδιστρόνι...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Κ' έτσι όπως αγαπάς έσύ αγαπάει ή κάθε πόρνη! (Δίνοντας της ένα μπάτσο). Νά!

τα κείμενα τω δημοτικιστάδων μέσα στην κερά «Αμαλθεία» μ' έναν τρόπο πολύ ταχυδχτυλογικόν και πολύ κακόπιστο. Κι' ακόμα βλέπει κανείς να αναφέρονται ιδέες του Παλλη για το 'Αρβανίτικο ζήτημα και για το Δομπόλειο κληροδότημα, τόσο κακοήθικα διαστραμμένες, που μονάχα άνθρωπος που δεν έχει δυνατά πιχειρήματα, μπορούσε να τις γράψει. Ο Παλλη έγραψε κάποτε, πως οι 'Αρβανίτες είναι αδέφια μας και πως δεν πρέπει να τους πεινρούμε για όχτρούς. Κι' ακόμα πως όλοι οι Ρωμιοί έπρεπε να μην περιφρονούμε τ' 'Αρβανίτικα, παρά να τα μαθαίνουμε, και πως ο Διχόχορς και τα παιδιά του, οι Ρωμιοί που είναι πρέπει να μαθαίνουν και 'Αρβανίτικα, πως το Δομπόλειο Πανεπιστήμιο πρέπει να γίνη στην 'Αρβανιτία.

Ο Παλλη μιλήσε πολύ φρόνιμα, καθώς πάντα, κι' αυτό θα φανή πιο φανερά από το άρθρο του «Ερμωνα ή Φυλή» που δημοσιεύεται στο σημερινό φύλλο του «Νουμά», και που μέσα ζητάζεται κοντά στ' άλλα και το ζήτημα αυτό. Η «Αμαλθεία» όμως διαστρέφοντας τα λόγια του Παλλη έγραψε πως οι δημοτικιστάδες λένε να μάθουνε Τσακωνικά τα παιδιά του Διχόχορς και το Δομπόλειο Πανεπιστήμιο να γίνη στην Τσακωνιά, κι' ή Τσακωνική να κηρυχθή εθνική μας γλώσσα!

Απ' αυτό φαντάζεται καθένας πως πολεμάνε οι καθαιρευσιαίοι. Με ψευτιά, με κακότητα, με απιστία, με αδιαντροπία, με μπαμπασία. Αυτό όμως έκαμε τον κ. Έμμανουηλίδη να δικαυκρυτηθή και πάλι στην «Ημερησία», και να φανατίση τους δημοτικιστάδες της Σμύρνης τόσο, ώστε και δυό έπεισόδια να γίνουνε αυτές τις μέρες για το γλωσσικό ζήτημα στη Σμύρνη, που συνεταράξαν την κοινωνία όπως μας πληροφορήσε ή 'Αθηναϊκή «Εστία».

Να, που βγαίνει σε καλό ο πόλεμος που κάνουνε της δημοτικής οι διάφοροι Σοφολογιώτατοι. Και δεν μπορεί να γίνη αλλιώς. Ο πόλεμος φέρνει την 'Αλήθεια, κι όταν φανερωθή ή 'Αλήθεια, ή Νίκη δεν είναι μακριά.

ΑΜΑΛΘΗΣ

Η ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

είναι ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ για το λαό και δέχεται καταθέσεις από **μιά δραχμή** κι' **πάνω**.

Σου **πλερώνει** τόκο $4\frac{1}{2}\%$ και σου **δίνει** πίσω τα **χρήματά** σου **όποτε** **θελήσεις** είτε **όλα** είτε **μέρος** απ' αυτά.

Η ΡΩΞΑΝΗ. Ά!... (βράζοντας σιγογγιά φωνή σωριάζεται σε πολτρόνι λιγοθυμισμένη).

(Βγαίνουνε στη σκηνή όλοι τρομοσμένοι. Άλλος φωνάζει «Τί συνέβηκε»;, άλλος «νερό! νερό!» κι' άλλος «τι τυφωθεί κείνη τη στιγμή στο στόμα»).

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ήσυχα). Μήν κάνετε έτσι. Δεν είναι τίποτα.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (κοιτάζοντας την άήσυχα). Άστρούλα...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (δυνατά κι' άργά). Κύριε Στρωτέ, βοηθείστε την έρωμένη σας, περιποιηθείτε την άλυσίδα σας!...

(Ο Στρωτός δε βράζει μιλά, μα σκίβει το κεφάλι καταγής. Ο Στρωτίνης ντραλίζεται κι' άκουμπάει στον τοίχο. Ο Καλόκορδος στέκται άπορώτας οά νάν τίζει χαμένα.)

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (τραβώντας τα μαλλιά της). Πάει, τρελλάθηκε το κορίτσι μου, τρελλάθηκε!...

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ (με συμπίονα). Τό καημένο!...

(Τελώνει το δράμα).

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Αθήνα Δρ. 3.— Για τις Επαρχίες Δρ. 7.
Για το Εξωτερικό Δρ. Χρ. 10.

Για τις Διαρχίες δεχόμενος και τρίμηνες 2 Δρ. την τριμηνία συνδρομή.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ή δε στείλει προσά τα τη συνδρομή του.

10 λεφτά το φύλλο λεφτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κιάκια (Σύνταγμα, Ομόνοια, Έθν. Τράπεζα Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχόδρομου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός υπόγειου Σιδηροδρόμου (Ομόνοια), στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Γ Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Έκ του κατά Ζευγώλην—Ταμιογράφος και Κόπανος—Τα δάκρυα του κ. Σημαντήρα—Σοσιαλιστάδες...μοναρχικοί—Τό πρόγραμμα του κ. Φουρνιέ.

ΜΕ ΤΗ ΑΙΚΗ του Ζευγώλη δε γεζιλεύθηκε μοναχά το λαχέτο του σόλου γεζιλεύθηκε και ή διαπραία το Λαχέτου γεζιλεύθηκε και το ίδιο το Κράτος που κάνει άπολα όλες τις δουλιές του, κοιτάζοντας μοναχά, σαν πρόταγος λοταρτζής, να πάρει τούς παράδες του κόσμου, κι' άδιαφορώντας για όλα τίλλα.

Ο Ζευγώλης είναι βιτάλλιος από Υπουργείο των Έσω-ερικών και βιτάλλιος ευπαιδευμένος, άφοδ ή προϊστάμενός του, ή κ. Πατρίκιος, τον ήξερε, αν και συστηματικό χαροτοπάχη, για τίμιον βιτάλλιον και τοίχε τα πιστά. Ο τίμιος λοιπόν βιτάλλιος ήμα είδε πως σε κάθε κήρυση το Λαχέτου ή πρόταγος άρμόιος δεν είχε τουληθεί, ήθε να λαχέτο από κείνα πουχε στα χέρια του, το πάτησε άπάνου τον άρμόιο που κρόδε τις 100 χιλιάδες και το παρουσίασε νάν το δόνουνε κινά. Τα λαχέτα τίποτα, είπαμε, είχε στα χέρια του, ή σφραγίδα πη τατούσαν τούς άρμόιους την είχε στα χέρια του, τον προϊστάμενό του τον είχε στο χέρι του, γιατί να μην άφελήθει άτ' ελ' αυτά, άφοδ μάλιστα ήξερε και τη φορεμή άταξία που βαλάνε στα περίφημα αυτά λαχέτα; Όχι, έκαμε ο Ζευγώλης, μπορούσε να το κάνει κι όποιος άλλος, ήθελε ή το τούς κατώτερους βιτάλλιους το Λαχέτου. Στην άνεμοζάλη ή λίκας χάιζεται και ή διαπραία το Λαχέτου άποδείχτηκε σ' αυτή τη δική άληθινή άνεμοζάλη.

Τό συμπέρασμά μας. Όσο κι αν καταδικάστηκε ή Ζευγώλης, το λαχέτο του Σόλου δε σόθηκε. Καταδικάστηκε κι

ΡΟΥΘ

ΚΕΦ. Α.

Και κείνες τις ήμέρες που κρίνανε οι κριτάδες πείνα έπεσε στη γη, και πήγε καπιος άνθρωπος από Βηθλεέμ—Ιούδα να ξενοκρατήσε στη γη του Μωαβ, με τη γυναίκα του και τους δυό γιούς του. Τόνομά του εΐτανε Έλιμένεχ και τόνομα της γυναίκας του Ναομί, και των παιδιών του Μααλώνας και Χελαιώνας, Έφραθαίο από τη Βηθλεέμ Ιούδα. Και φτασανε στη γη του Μωαβ, και βρισκόντανε εκεί.

Και πέθανε ή Έλιμένεχ ή άντρας της Ναομί, κι' άπόμεινε τούτη και οι δυό γιοί της. Και τούτοι πήρανε γυναίκες Μωαβίτισσες. Τόνομα της μιανής εΐτανε Όρφα και τόνομα της άλλης Ρούθ, και κα τοιχόσανε εκεί ως με δέκα χρόνια. Και πεθάνανε κι' οι δυό τους, κι' ή Βααλώνας κι' ή Χελαιώνας, κι' άρφάνεψε ή γυναίκα κι' άπ' άντρα κι' από γιούς.

Τότε σηκώθηκε τούτη και οι νυφάδες της να φύγουνε από τη γης Μωαβ, γιατί άγροίχισε στη γη Μωαβ, πως πεσκέφτηκε ή Κύριος το Λαό του δίνον-